

Lietuvos banko
Teisės ir licencijavimo departamentui

2025 m. kovo 17 d. Nr. S-56

prieziura@lb.lt, kopija jgruodiene@lb.lt

Siunčiama el. paštu

DĖL ADMINISTRACINĖS NAŠTOS MAŽINIMO PASIŪLYMŲ TEIKIMO

Asociacija „Fintech Hub LT“ (toliau – Asociacija), vienijanti 66 licencijuotus ir / ar licencijos siekiančius finansų rinkos dalyvius (toliau – FRD), palaiko Lietuvos banko prioritetinį tikslą siekti teisėkūros proceso ir kokybės tobulinimo užtikrinant geresnį proporcingumo ir rizikos vertinimu pagrįstos priežiūros principų įgyvendinimą. Atsakydami į Lietuvos banko 2025 m. sausio 15 d. raštą Nr. 2025/S12-109 „Dėl teisės aktų finansų rinkos reguliavimo srityje tobulinimo“, teikiame Asociacijos pastebėjimus.

FRD nuomone, reguliavimui Lietuvoje trūksta proporcingumo, o tai apsunkina jų veiklą bei mažina konkurencingumą tarptautinėje rinkoje. Pastaraisiais metais reguliavimo aplinka sudėtingėja, priežiūros lūkesčiai didėja, o tendencija Europos Sąjungos teisės aktuose numatytas normas perkelti griežčiausia forma – gilėja. Tai sukelia neapibrėžtumą ir didina įmonių veiklos kaštus.

Vienu metu reikšmingai sutrumpėjęs, licencijavimo procesas Lietuvoje pastaraisiais metais ilgėja, o naujiems rinkos dalyviams kyta nemažai sunkumų siekiant gauti veiklos leidimus. Praktikoje neretai pastebima, jog užsienio investuotojai (įskaitant geros reputacijos fizinius ar juridinius asmenis) vietoje Lietuvos renkasi kitas jurisdikcijas. Taip nutinka dėl ilgų ir (arba) sudėtingų bei kartais perteklinių vertinimo procedūrų, lyginant su kitomis Europos Sąjungos jurisdikcijomis. Pastebime, kad FRD pradeda tendencingai svarstyti ar jau apsisprendžia išeiti iš Lietuvos. Manome, kad efektyvesnis įsigyjančių asmenų vertinimas turėtų teigiamą įtaką Lietuvai kaip jurisdikcijai, išsaugotų esamas bei pritrauktų naujas užsienio investicijas.

FRD sunku suprasti, kokiais principais remiantis yra taikomas proporcingumo principas licencijavimo, teisėkūros ar priežiūros procesuose, pavyzdžiui, kai yra reikalaujama dokumentų, kurie nėra reikalaujami teisės aktuose, poveikio priemonių parinkimo ir taikymo procesuose. Manome, kad proporcingumo principas yra vienas iš esminių, siekiant užtikrinti, kad valstybės veiksmai būtų sąžiningi, teisingi ir atitiktų siekiamus tikslus. Rinkos dalyviai tikisi, kad priežiūros institucija tinkamai laikysis ir taikys proporcingumo principą.

FRD nuomone, šiuo metu yra gan daug perteklinių poįstatyminių teisės aktų, neaiškus rizika pagrįsto metodo (angl. *risk-based approach*), proporcingumo principo aiškinimas ir taikymas, kas lemia poveikio priemonės ir teisinius ginčus tarp FRD ir priežiūros institucijos. Manome, kad taikant rizika pagrįstą metodą, rinkos dalyviai patys turi nusistatyti, įsivertinti ir suprasti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, su kuria jie susiduria, ir imtis atitinkamų rizikos mažinimo priemonių pagal rizikos lygį bei gebėti pagrįsti priežiūros institucijai tokio pasirinkimo pagrindus. Tačiau priežiūros institucija dažnu atveju nevertina konkrečios ir specifinės rizikos su kuria susiduria konkretus finansų rinkos dalyvis, o, tarsi, taiko standartą, kuris nėra aktualus visiems rinkos dalyviams, neatsižvelgia į konkretaus rinkos dalyvio pobūdį ir specifiką.

FRD pastebi, kad ne retu atveju Lietuvos banko nutarimų, lūkesčių raštų ar kitų dokumentų ir (arba) teisės aktų reikalavimai atitinka ar yra itin panašūs į Didžiosios Britanijos institucijos FCA (angl.

Financial Conduct Authority) nustatytus reikalavimus, EBA (angl. *European Banking Authority*) gairių, kurios yra taikomos bankams, akcijų biržose listinguojamoms bendrovėms taikomus reikalavimus. Problema, kad tie reikalavimai dažnai nėra proporcingi sprendžiamai problemai, ne visai atitinka Lietuvos teisės aktų reikalavimus, taikomus FRD, ir susidaro įspūdis, kad yra kuriamas papildomas reguliacinių reikalavimų sluoksnis.

Pastaruoju metu pastebime, kad auga bylų skaičius teismuose tarp finansų rinkos dalyvių ir Lietuvos banko, kas indikuoja, kad finansų rinkos dalyviai mato pagrindus dėl galimai neproporcingai / netinkamai taikomų teisės aktų reikalavimų, neproporcingo poveikio priemonių finansų rinkos dalyviams taikymo. Pastebime, kad ne visais atvejais problema yra reguliavime. Dažnu atveju finansų rinkos dalyviai susiduria su per griežtu požiūriu, neatsižvelgiant į rizikos faktorius. FRD tikisi glaudesnio ir konsultacijomis grįsto bendradarbiavimo su priežiūros institucija ir tiki, kad tokiu būdu gali būti pasiekti geresni rezultatai tiek rizikų valdyme, tiek proporcingumo principo / rizika grįsto metodo taikyme. Tikime, kad tai sąlygotų ir mažesnę teisminių ginčų kiekį, prisidėtų prie FRD brandos auginimo ir išlaikytų Lietuvos jurisdikcijos patrauklumą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manome, kad būtina subalansuoti reguliavimo politiką ir užtikrinti, kad taikomi reikalavimai atitiktų proporcingumo principą. Efektyvesnis dialogas tarp priežiūros institucijų ir rinkos dalyvių, aiškesnės reguliavimo gairės ir lankstesnis požiūris į administracinę naštą galėtų padėti išsaugoti Lietuvos patrauklumą Fintech sektoriuje, skatinti inovacijas bei užtikrinti stabilų finansinių paslaugų rinkos augimą.

PRIDEDAMA. Asociacijos „Fintech Hub LT“ pasiūlymai dėl teisės aktų finansų rinkos reguliavimo srityje tobulinimo, 39 lapai.

Administracijos direktorė

Greta Ranonytė

Vaida Ražanauskė, vaida@fintechhub.lt, +37062053502

NR.	IŠŠŪKIS IR JO ĮTAKA VERSLO APLINKAI	INSTITUCIJA, TEISĖS AKTAS, NUOSTATA	SIŪLOMI SPRENDIMAI
LICENCIJAVIMAS, AKCININKŲ, VADOVŲ, VALDYBOS NARIŲ PASIKEITIMAI			
<p>Finansų rinkos dalyviai licencijavimo, akcininkų, vadovų, valdybos narių keitimo ir kt. procesuose susiduria su neaiškiu reglamentavimu ir iš to išplaukiančiais įvairiais iššūkiais. Dažnu atveju reikalaujama informacijos, kuri nėra reglamentuota teisės aktuose ir yra nesusijusi su vertinimo procesu. Norime atkreipti Lietuvos banko dėmesį į tai, kad užsienio investuotojai dėl neaiškios, nepagrįstos reguliacinės naštos ir sudėtingų, neaiškių, ilgų procesų atsisako rinktis Lietuvos Respublikos jurisdikciją, kaip atitinkančią jų interesus. Siekiant išlaikyti Lietuvos Respublikos jurisdikciją, kaip patrauklią investicijoms, inovacijoms, plėtrai, siūlome atsižvelgti į asociacijos teikiamus siūlymus, siekiant pagerinti reguliacinę aplinką bei išlikti patrauklia, patikima, saugia jurisdikcija finansų rinkos dalyviams.</p>			
1.	<p>Išankstinis pranešimas apie įsigijimą.</p> <p>Teisės aktuose numatyta, kad įsigyjantis asmuo gali pateikti Lietuvos bankui išankstinį pranešimą apie siūlomą įsigijimą, ir tokiu atveju Lietuvos bankas pradeda pasirengimą būsimam siūlomo įsigijimo vertinimui, teikia konsultacijas įsigyjančiam asmeniui, jeigu reikia, bendradarbiauja su kitų valstybių priežiūros institucijomis ir Europos Centrinio Banku.</p> <p>Praktikoje Lietuvos bankas skatina teikti prašymus dėl išankstinio vertinimo, ypač kai akcininkų struktūros yra sudėtingesnės. Išankstinis vertinimas gali būti naudingas patiems įgijėjams, nes jie turi galimybę gauti neoficialių pastebėjimų iš Lietuvos banko ir parengti kokybiškesnę / Lietuvos banko lūkesčius atitinkančią paraišką, iš anksto adresuoti Lietuvos bankui labiausiai rūpimus klausimus ir taip, tikėtina, sumažinti pastabų / klausimų kiekį ir sutaupyti laiko oficialaus vertinimo metu. Išankstinio pranešimo pateikimas taip pat gali būti naudingas ir Lietuvos bankui – atsakingi specialistai turi daugiau laiko pasirengti oficialiam vertinimo procesui, surinkti</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2017 m. rugsėjo 12 d. nutarimo Nr. 03-138 „Dėl pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo taisyklių patvirtinimo“ taisyklių 14 p.</p> <p>Europos bankininkystės institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos patvirtintų gairių dėl riziką ribojančio vertinimo, taikomo įsigyjant ir didinant akcijų paketa finansų sektoriuje (JC/GL/2016/01) 9.3 dalis.</p>	<p>Papildyti LBV nutarimo 03-138 14 punktą, numatant:</p> <p>1) Kokia minimali informacija turi būti pateikiama kartu su išankstiniu pranešimu apie siūlomą įsigijimą:</p> <p>(i) išsamus sandorio aprašymas (kurio finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį siekiama įsigyti, įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis, įsigijimo kaina, finansavimo šaltiniai ir kita svarbi sandorio informacija);</p> <p>(ii) įsigyjančių asmenų užpildyti pranešimai apie siūlomą įsigijimą su priedais (sudarant galimybę išankstiniam vertinimui teikti ne visus priedus, pavyzdžiui, neteikiant neteistumo pažymų ar kitų dokumentų, turinčių galiojimo laiką);</p> <p>(iii) pilnas dokumentų, kurie bus teikiami su oficialiu pranešimu apie siūlomą įsigijimą, sąrašas (pavyzdžiui, jeigu su išankstiniu pranešimu apie siūlomą įsigijimą neteikiamos neteistumo pažymos ar dalis jų, nurodoma, iš kokių valstybių pažymos bus pateiktos kartu su oficialiu pranešimu).</p> <p>2) Maksimalūs terminai išankstinio pranešimo apie siūlomą įsigijimą vertinimui:</p> <p>(i) LB išankstinį įsigyjančio asmens ir siūlomo įsigijimo vertinimą atlieka ne vėliau kaip per 60 darbo dienų nuo rašytinio</p>

informaciją apie įsigyjančius asmenis, pateikti pastebėjimus dėl paraiškos tobulinimo.

Tačiau praktikoje toks išankstinis vertinimas nėra itin populiarus tarp būsimų įgijėjų. Problematika kyla dėl to, kad finansų rinkos dalyvių susijungimo ir įsigijimo sandoriai įprastai turi pakankamai ribotus terminus (pavyzdžiui, atlikus įstaigos teisinį, finansinį, mokestinį ir kitokio pobūdžio auditus bei pasirašius akcijų pirkimo - pardavimo sutartį, sandorį numatoma užbaigti per 4 - 6 mėnesius, ir jo neužbaigus sutartyje nustatytais terminais, šalis, dėl kurios kaltės sandorio nepavyko užbaigti per nustatytą terminą, turi sumokėti piniginę baudą). Tuo tarpu išankstinio vertinimo procesas detalai nėra sureguliuotas, t.y., nėra nustatyta išsami teiktinų dokumentų apimtis, maksimalūs Lietuvos banko atliekamo vertinimo / konsultacijų terminai, vertinimo reikšmė galutiniam rezultatui (pavyzdžiui, įgijėjai negali būti tikri, kad Lietuvos bankas neteiks papildomų pastabų, kurias galėjo pateikti išankstinio vertinimo metu, ar sėkmingai praėjus išankstinį vertinimą ir įgijėjų duomenims / informacijai iš esmės nepasikeitus, jie sėkmingai praeis ir oficialų vertinimo procesą). Todėl siekdami išvengti terminų uždelsimo, įgijėjai įprastai iškart Lietuvos bankui teikia oficialią paraišką.

patvirtinimo, kad gautas pranešimas apie siūlomą įsigijimą ir visi dokumentai ir duomenys, būtini įsigyjančio asmens ir siūlomo įsigijimo išankstiniam vertinimui atlikti;

(ii) LB gali sustabdyti išankstinio vertinimo laikotarpio trukmės skaičiavimą ne ilgiau kaip 20 arba 30 darbo dienų, priklausomai nuo įgijėjų statuso (analogiškai kaip ir oficialaus vertinimo atveju).

3) Išankstinio pranešimo apie siūlomą įsigijimą rezultato reikšmė oficialaus vertinimo rezultatui:

(i) atlikus išankstinį vertinimą, LB įsigyjančiam asmeniui pateikia pastabas, kuriose išdėsto visus išankstinio vertinimo metu nustatytus trūkumus, ir konkrečias rekomendacijas, kaip šiuos trūkumus pašalinti, siekiant pagerinti oficialaus pranešimo kokybę;

(ii) jeigu įsigyjantis asmuo atsižvelgė į išankstinio vertinimo metu pateiktas pastabas, priežiūros institucija formalaus siūlomo įsigijimo vertinimo metu siekia kuo labiau sumažinti papildomų pastabų ar prašymų pateikti informaciją skaičių, jeigu tokios informacijos prašymą įsigyjančiam asmeniui galėjo pateikti dar išankstinio vertinimo metu, ir jeigu oficialiam vertinimui įsigyjančio asmens pateiktoje informacijoje esminių pasikeitimų nėra;

(iii) sėkmingai praėjus išankstinį vertinimą, įsigyjančiam asmeniui atsižvelgus į išankstinio vertinimo metu pateiktas pastabas ir papildžius paraišką, ir su sąlyga, jog oficialiam vertinimui įsigyjančio asmens pateiktoje informacijoje esminių pasikeitimų lyginant su išankstiniu vertinimu nėra, LB sutrumpina maksimalų oficialaus vertinimo terminą (pavyzdžiui, oficialų įsigijimo vertinimą atlieka ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo rašytinio patvirtinimo, kad gautas pranešimas apie siūlomą įsigijimą ir visi dokumentai ir duomenys, būtini įsigyjančio asmens ir siūlomo įsigijimo

			išankstiniam vertinimui atlikti, su galimybe sustabdyti vertinimo laikotarpio trukmės skaičiavimą ne ilgiau kaip 20 arba 30 darbo dienų, priklausomai nuo įgijėjų statuso).
2.	<p>Netiesioginio akcininko vertinimas.</p> <p>Teisės aktuose nėra nustatyta, kad priklausomai nuo būsimos akcininko ryšio su įstaiga (tiesioginis / netiesioginis), būsimos finansinio indėlio į įstaigos kapitalą (tiesiogiai dalyvaus kapitale / nedalyvaus kapitale) bei kitų aplinkybių, būsimiems akcininkams paraišką dėl įsigijimo su pridedamais dokumentais jau iškart galima pateikti vadovaujantis proporcingumo principu (pavyzdžiui, neteikiant Lietuvos banko vertinimui neaktualių dokumentų).</p> <p>Todėl netiesioginiai akcininkai, dažnai vos kvalifikuotų akcininkų ribą peržengiantys asmenys Lietuvos bankui turi pateikti dokumentus pilna apimtimi ir yra vertinami kaip ir tiesioginiai ir (arba) didesnę kapitalo dalį siekiantys įsigyti akcininkai.</p> <p>Akcininkai taip pat turi galimybę prašyti Lietuvos banko išimties, t.y. priimti paraišką be kai kurių dokumentų, tačiau tokios išimties prašymas / išdavimas užtrunka ir dar labiau prailgina procesą, kurio terminai įprastai būna pakankamai apriboti sutartinėmis nuostatomis dėl sandorio užbaigimo laiko.</p>	<p>Europos bankininkystės institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos patvirtintų gairių dėl riziką ribojančio vertinimo, taikomo įsigyjant ir didinant akcijų paketą finansų sektoriuje (JC/GL/2016/01) II antraštinės dalies 1 skyriaus 8 p.</p> <p>Lietuvos Respublikos 2004 m. kovo 30 d. bankų įstatymo Nr. IX-2085 (aktuali redakcija) 24 ir 25 str.</p> <p>Lietuvos banko valdybos 2017 m. rugsėjo 12 d. nutarimo Nr. 03-138 „Dėl pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo taisyklių patvirtinimo“ taisyklių II skyrius</p>	<p>Siūlome parengti ir patvirtinti gaires, kuriose būtų nustatytas sąrašas informacijos ir dokumentų, kurių tam tikri įsigyjantys asmenys (pvz. netiesioginiai akcininkai, iki 10% ar 10-20% finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyjantys asmenys, finansų rinkos dalyvio kapitale nedalyvausiantys įgijėjai ir pan.) gali iškart neteikti kartu su pirmine paraiška, vadovaujantis EBA gairėse dėl kvalifikuotų įgijimų aprašytu proporcingumo principu. Tokiose LB gairėse galėtų būti nustatyti konkretūs asmenys, kurių teikiamiems dokumentams taikomi supaprastinti paraiškos teikimo reikalavimai ir (arba) jų identifikavimo kriterijai. Konkrečiai:</p> <p>1. LB gairės (konkretus jų skyrius) turėtų būti taikomos šioms finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyjantiems asmenų kategorijoms:</p> <p>(i) tiesiogiai ar netiesiogiai mažesnę nei 10% finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyjantys asmenys;</p> <p>(ii) netiesiogiai nuo 10% iki 20% finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyjantys asmenys;</p> <p>(iii) tiesiogiai ar netiesiogiai finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyjantys asmenys, nedalyvausiantys finansų rinkos dalyvio kapitale.</p> <p>2. Į nurodytas kategorijas patenkantiems asmenims turėtų būti suteikta galimybė pranešimą dėl siūlomo įsigijimo Lietuvos bankui pateikti be šios informacijos ir dokumentų:</p>

			<p>(i) finansinio patikimumo dokumentų (pvz., ataskaitos ir kredito reitingai per paskutinius 10 metų, turimą turtą ir įsipareigojimus pagrindžiantys dokumentai: metinės pajamų deklaracijos, sąskaitų išrašai, įgyto turto įrodymai (sutartys dėl įgyto turto, lėšų kilmės jam įgyti pagrindimai, įmonių finansinės atskaitomybės dokumentai, akcininkų sprendimai dėl dividendų mokėjimo ir pan.) ir kt.).</p> <p>(ii) kitų finansinių dokumentų, laikomų nereikšmingais Lietuvos banko vertinimui, atsižvelgiant į konkrečias įsigijimo / įsigyjančio asmens aplinkybes.</p> <p>Gairėse būtų išsamiai nurodomi įsigyjančių asmenų, kuriems gali būti taikomos aukščiau nurodytų dokumentų teikimo išimties, nustatymo kriterijai, įskaitant, bet neapsiribojant:</p> <p>(i) įsigyjama finansų rinkos dalyvio kvalifikuotoji įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis;</p> <p>(ii) Santykių su finansų rinkos dalyviu pobūdis (tiesioginis ar netiesioginis įsigijimas);</p> <p>(iii) atvejai ir (arba) kriterijai, kai įsigyjantis asmuo laikomas nedalyvausiančiu finansų rinkos dalyvio kapitale.</p> <p>Įsigyjantys asmenys, siekiantys Lietuvos bankui teikti pranešimą dėl siūlomo įsigijimo aukščiau nurodytos informacijos ir dokumentų, teikdami prašymą turėtų aiškiai pagrįsti savo atitikimą išvardintiems kriterijams.</p> <p>Gairių konkrečios situacijos galėtų būti aptartos ir DUK forma.</p>
3.	<p>Balsavimo teisių apribojimas.</p> <p>Teisės aktai numato, jog įgijus įstaigos kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį be Lietuvos banko leidimo ar kitais atvejais (pavyzdžiui, esamiems akcininkams nebeatitinkant nepriekaištingos reputacijos kriterijų), visa įsigyjančio asmens turima įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis įstaigos visuotiniame akcininkų susirinkime praranda balsavimo</p>	<p>Lietuvos Respublikos 2004 m. kovo 30 d. bankų įstatymo Nr. IX-2085 (aktuali redakcija) 24 str. 4 d., 72 str. 1 d. 7 p.</p> <p>Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo Nr. XI-1868 pakeitimo 2018</p>	<p>Siūlome keisti administracinę praktiką ir poveikio priemonę tiesioginiams akcininkams taikyti tik tais atvejais, kai poveikio priemonė yra taikoma dėl jų pačių veiksmų ar neveikimo, t.y. kai patys tiesioginiai akcininkai įgyja įstaigos kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį be Lietuvos banko leidimo ar kitais atvejais (pavyzdžiui, tiesioginiams akcininkams nebeatitinkant nepriekaištingos reputacijos kriterijų). Dėl netiesioginių akcininkų veiksmų ir (arba)</p>

	<p>teisę. Teisės aktus vertinant paraidžiui, tokia poveikio priemonė turėtų būti taikoma tik tiems asmenims, kurie faktiškai turi įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įstaigos visuotiniame akcininkų susirinkime (t.y., tiesioginiams akcininkams).</p> <p>Tačiau praktikoje egzistuoja atvejai, kai net ir netiesioginiam akcininkui (įskaitant ir vos kvalifikuotų akcininkų ribą peržengiantiems asmenims) įsigijus įstaigos kvalifikuotos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį be Lietuvos banko leidimo ar kitais minėtais atvejais, Lietuvos bankas priima sprendimą atimti būtent tiesioginio akcininko balsavimo teises visuotiniame įstaigos akcininkų susirinkime, iki kol bus pašalintos balsų atėmimą lėmusios aplinkybės.</p> <p>Tačiau tokios aplinkybės dažnu atveju yra ne tik ne visuomet iškart jiems žinomos, bet ir nepriklausančios nuo tiesioginių akcininkų. Tuo tarpu balsavimo teisių atėmimas iš tiesioginio akcininko gali turėti daug neigiamos įtakos įstaigos veiklai (visuotinis akcininkų susirinkimas negali patvirtinti finansinių ataskaitų, išrinkti auditoriaus, tvirtinti audito planų, ataskaitų, kitų VAS kompetencijai priskirtų funkcijų). Kai tuo tarpu balsavimo teisių atėmimą lėmusių aplinkybių pašalinimas dažnai užtrunka, ir net nepriklauso nei nuo tiesioginio akcininko, nei nuo pačios įstaigos.</p>	<p>m. balandžio 17 d. įstatymo Nr. XIII-1094 (aktuali redakcija) 39str. 1 d. 7 p.</p> <p>Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų 2009 m. gruodžio 10 d. įstatymo Nr. XI-549 (aktuali redakcija) 33 str. 1 d. 7 p.</p>	<p>neveikimo tiesioginiai akcininkai neturėtų būti baudžiami, ypač tais atvejais, kai jie niekaip negali daryti įtakos netiesioginių akcininkų veiklai ar aplinkybėms, dėl kurių taikoma sankcija.</p> <p>Taip pat siūlome parengti Lietuvos banko viešai prieinamą išaiškinimą dėl šių teisės normų aiškinimo ir taikymo (kuriame būtų aiški poveikio priemonių taikymo tvarka / objektyvūs kriterijai, kada netiesioginių akcininkų veiksmai gali sukelti tokias pasekmes kaip tiesioginių akcininkų balsavimo teisių atėmimas).</p>
4.	<p>Nesusijusios informacijos teikimas.</p> <p>Teisės aktai numato, kad kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalimi laikoma tiesiogiai ar netiesiogiai valdoma finansų rinkos dalyvio įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis, kuri sudaro 10 proc. ar daugiau finansų rinkos dalyvio įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių arba kuri suteikia galimybę daryti reikšmingą įtaką to finansų rinkos dalyvio valdymui. Pagal</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2017 m. rugsėjo 12 d. nutarimo Nr. 03-138 „Dėl pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo</p>	<p>Siūlome vertinimo metu reikalauti informacijos tik apie kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigyjančius asmenis.</p> <p>LBV nutarimo 03-138 10 p. numato, kad priežiūros institucija turi teisę reikalauti, kad įsigyjantis asmuo pateiktų nutarime nenurodytą informaciją, reikalingą įsigyjančiam asmeniui ir siūlomam įsigijimui vertinti. Ši nuostata labai aiškiai apibrėžia, kad Lietuvos bankas gali prašyti informacijos tik apie įsigyjantį</p>

	<p>teisės aktus, tik kvalifikuotąją finansų rinkos dalyvio įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį ketinantys įsigyti asmenys turi pateikti Lietuvos bankui pranešimą apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą, ir tik kvalifikuotąją finansų rinkos dalyvio įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį ketinantys įsigyti asmenys yra vertinami Lietuvos banko.</p> <p>Tačiau praktikoje egzistuoja atvejai, kai Lietuvos bankas, gavęs pranešimą apie Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą, prašo pateikti papildomą informaciją apie asmenis, kurie nėra laikomi įsigyjančiais asmenimis, t.y. asmenis, kurių tiesiogiai arba netiesiogiai valdoma finansų rinkos dalyvio įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalis sudaro mažiau nei 10 proc. finansų rinkos dalyvio įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių arba kuri nesuteikia galimybės daryti reikšmingos įtakos finansų rinkos dalyvio valdymui. Prašydamas šios papildomos, teisės aktuose nenumatytos informacijos, Lietuvos bankas nenurodo priežasčių, kodėl prašoma tokios informacijos, kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies neįsigyjantys asmenys dvejoja dėl teisinio pagrindo atskleisti informaciją platesne nei reikalauja teisės aktai apimtimi, dėl papildomos informacijos surinkimo ir pateikimo Lietuvos bankui ilgėja įsigyjančio asmens vertinimas.</p>	<p>taisyklių patvirtinimo“ taisyklių 2.1 p., 2.2 p., 5 p. ir 10 p.</p>	<p>asmenį ir siūlomą įsigijimą. Todėl papildoma informacija, kuri apima duomenis apie kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies neįsigyjančius asmenis, neturėtų būti LB atliekamo vertinimo dalimi.</p>
5.	<p>Verslo plano reikalavimai, kai įsigyjama kvalifikuota įstatinio kapitalo dalis.</p> <p>Praktikoje dažnai pasitaiko atvejų, kai investuotojai siekia įsigyti jau veikiančią verslą su egzistuojančiu / pasiteisinusiu verslo modeliu. Tačiau pagal teisės aktus, asmenims,</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2017 m. rugsėjo 12 d. nutarimo Nr. 03-138 „Dėl pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir</p>	<p>Siūlome Lietuvos bankui parengti ir patvirtinti išaiškinimą gairių, DUK ar kita panašia forma, kur būtų nustatyti Lietuvos banko lūkesčiai dėl verslo plano apimties ir papildomos su verslo planu susijusios informacijos. Gairės turėtų būti</p>

	<p>siekiantiems įsigyti 50% ar didesnę įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, Lietuvos bankui kartu su paraiška reikia pateikti iš esmės naujai parengtą įstaigos verslo planą. Vertinimo metu Lietuvos bankas taip pat dažnai prašo ir išsamių papildomų dokumentų, susijusių su rizikos valdymu, vykdoma pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija, klientų baze ir pan. (kai kurie jų – licencijavimo ar patikrinimo metu teikiamų dokumentų apimties, ir teisės aktuose nėra nurodyti kaip privalomi įgijimo proceso vertinimui).</p> <p>Tokius dokumentus įgijėjai ne visuomet gali gauti iš dar neįsigytos įstaigos, ir ne visais atvejais planuoja juos keisti po įsigijimo. Tuo tarpu jų nepateikimas Lietuvos banko gali būti laikomas pagrindu neišduoti leidimo įsigijimui.</p>	<p>(arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo taisyklių patvirtinimo“ taisyklių VI dalies 3 p.</p>	<p>parengtos atsižvelgiant į proporcingumo principą ir aprašyti lūkesčius verslo planui:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kai po įsigijimo nėra ketinama keisti įmonės vykdomos veiklos ir įgijėjui tinka iki tol įmonės vykdyta veikla; 2. Kai po įsigijimo ketinama keisti įmonės vykdomą veiklą, ketinama prisiimti daugiau rizikos, bus vykdomi reikšmingi struktūriniai ar kiti pokyčiai įmonės veikloje. <p>Rengiant gaires turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad LB nutarimo 03-183 1 priedo VI dalies 3 p. reikalauja verslo plane pateikti informaciją apie strategines kryptis, principus, ir joje nėra reikalaujama pateikti detalius procesų aprašymus (pvz., vidaus politikas ar procedūras, duomenis apie klientus, ir pan.).</p>
6.	<p>Privataus kapitalo fondai / patikos fondai ir jiems taikomi reikalavimai.</p> <p>Praktikoje neretai pasitaiko atvejų, kai įstaigų tiesioginiais ar netiesioginiais investuotojas siekia tapti asmenys, kurių akcininkų struktūrose yra privataus kapitalo fondų, patikos fondų ar kitokios rūšies struktūrų neturinčių juridinio asmens statuso ir (arba) neišleidžiančių akcijų. Pavyzdžiui, privataus kapitalo fondai neturi akcininkų, bet turi ribotos atsakomybės partnerius / finansinius investuotojus (angl. <i>limited partners</i>), ir asmenis, nukreipiančius ir valdančius tas investicijas siekiant fondams uždirbti pelno - pagrindinį partnerį (angl. <i>general partner</i>), valdymo įmonę, ir pan.</p> <p>Teisės aktai numato, jog dėl siūlomo įsigijimo į Lietuvos banką privalo kreiptis asmenys, siekiantys įsigyti 10% ar daugiau įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies, arba kitaip galintys daryti įtaką įstaigos valdymui. Tačiau teisės aktuose nėra nurodyta, kad tokius dokumentus Lietuvos bankui turi pateikti asmenys, patys</p>	<p>Europos bankininkystės institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos patvirtintų gairių dėl riziką ribojančio vertinimo, taikomo įsigyjant ir didinant akcijų paketa finansų sektoriuje (JC/GL/2016/01) II antraštinės dalies 1 skyriaus 8 p.</p> <p>Lietuvos Respublikos 2004 m. kovo 30 d. bankų įstatymo Nr. IX-2085 (aktuali redakcija) 24 ir 25 str.</p> <p>Lietuvos banko valdybos 2017 m. rugsėjo 12 d. nutarimo Nr. 03-138 „Dėl pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių</p>	<p>Siūlome parengti ir patvirtinti gaires, kuriose būtų nustatytos aiškios instrukcijos, kas turi teikti pranešimus apie siūlomą įsigijimą ir susijusius dokumentus, kai įsigyjiančių asmenų struktūros yra sudėtingos (pvz., kai struktūroje yra privataus kapitalo ar kitokie fondai bei jų pagrindiniai partneriai, valdymo įmonės bei jų kvalifikuoti akcininkai ir pan.), ne visi struktūroje esantys asmenys tiesiogiai / netiesiogiai įsigyja akcijas ir (arba) balsavimo teises, ir pan. Tokios instrukcijos galėtų identifikuoti, kurie asmenys privalo teikti pranešimus dėl siūlomo įsigijimo pilna apimtimi, kurie turi pateikti dalį dokumentų, o kurių asmenų dokumentų nereikia teikti išvis. Tokiose LB gairėse galėtų būti nustatyti konkretūs asmenys, kurių teikiamiems dokumentams taikomi supaprastinti paraiškos teikimo reikalavimai ir (arba) jų identifikavimo kriterijai. Konkrečiai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) LB gairės (konkretus jų skyrius) turėtų būti taikomos šioms finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyjiančių asmenų kategorijoms:

neįgyjantys įstaigos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies, bei nesantys įgyjančių asmenų valdymo organų nariais.

Tuo tarpu praktikoje Lietuvos bankas jau kartu su paraiška dėl įsigijimo iš privataus kapitalo ar kitokių fondų bei jų pagrindinių partnerių, valdymo įmonių bei jų kvalifikuotų akcininkų reikalauja pateikti dokumentus Lietuvos banko vertinimui tokia apimtimi, kokia reikalaujama iš faktiškai įstaigos akcijas įsigyančių asmenų kaip jie suprantami įprastose akcininkų struktūrose. Tokių dokumentų nepateikus, Lietuvos bankas paraišką įprastai atmeta ir paprašo papildyti minėtais dokumentais.

Tokie įgyjėjai turi galimybę prašyti Lietuvos banko išimties, t.y. priimti paraišką be kai kurių dokumentų, nevertinant tam tikrų asmenų struktūroje ir pan., tačiau tokios išimties prašymas / išdavimas užtrunka ir dar labiau prailgina procesą, kurio terminai įprastai būna pakankamai apriboti sutartinėmis nuostatomis dėl sandorio užbaigimo laiko.

kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo taisyklių patvirtinimo“ taisyklių II skyrius

(i) privataus kapitalo fondams, patikos fondams, kitokiems fondams, kai jų nuosavybės struktūra savo esme panaši į patikos fondų ar privataus kapitalo fondų struktūrą, ar kitoms struktūroms, neturinčioms juridinio asmens statuso ir (arba) neišleidžiantiems akcijų;

(ii) aukščiau išvardintų struktūrų pagrindiniams partneriams (angl. *general partners*), valdymo įmonėms bei šių asmenų vadovams ir akcininkams;

(iii) aukščiau išvardintų struktūrų ribotos atsakomybės partneriams / finansiniams investuotojams (angl. *limited partners*).

2) gairėse turėtų būti išaiškintas į aukščiau išvardintas kategorijas patenkančių asmenų statusas finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyančių asmenų vertinimo kontekste, ir kokia apimtimi Lietuvos bankui dokumentus jie turi teikti arba neteikti išvis, įskaitant bet neapsiribojant:

(i) privataus kapitalo fondai, patikos fondai, kitokie fondai, kai jų nuosavybės struktūra savo esme panaši į patikos fondų ar privataus kapitalo fondų struktūrą, ar kitos struktūros, neturinčios juridinio asmens statuso ir (arba) neišleidžiantys akcijų, tiesiogiai arba netiesiogiai įsigyjantys finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį turėtų pilna apimtimi būti vertinami kaip siūlomi įgyjėjai;

(ii) aukščiau išvardintų struktūrų pagrindiniai partneriai (angl. *general partners*) ir valdymo įmonės turėtų būti vertinami kaip įsigyančio asmens vienasmenių ar kolektyvinių valdymo organų nariai;

(iii) aukščiau išvardintų struktūrų pagrindinių partnerių (angl. *general partners*) ir valdymo įmonių vienasmenių ar kolektyvinių valdymo organų nariai neturėtų būti vertinami kaip

			<p>įsigyjančio asmens vienasmenių ar kolektyvinių valdymo organų nariai, ir LB neturėtų teikti dokumentų;</p> <p>(iv) aukščiau išvardintų struktūrų pagrindinių partnerių (angl. <i>general partners</i>) ir valdymo įmonių akcininkai neturėtų būti vertinami kaip įsigyjantys asmenys, ir LB neturėtų teikti dokumentų;</p> <p>(v) aukščiau išvardintų struktūrų ribotos atsakomybės partneriai / finansiniai investuotojai (angl. <i>limited partners</i>) neturėtų būti vertinami kaip tiesiogiai arba netiesiogiai įsigyjantys finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį;</p> <p>(vi) kitais atvejais, kai ne visi struktūroje esantys asmenys tiesiogiai / netiesiogiai įsigyja finansų rinkos dalyvio akcijas ir (arba) balsavimo teises, jų neįgyjantys asmenys neturėtų būti vertinami kaip finansų rinkos dalyvio kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įgyjėjai.</p> <p>Išimtyms nebūtų taikomos tais atvejais, kai aukščiau nurodyti asmenys patys siekia įgyti finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį ir todėl turėtų būti laikomi tiesiogiai arba netiesiogiai įsigyjančiais asmenimis.</p> <p>Įsigyjantys asmenys, kurių struktūrose yra į aukščiau išvardintas kategorijas patenkantys asmenys, neteikiantys Lietuvos bankui dokumentų, teikdami pranešimą Lietuvos bankui turėtų aiškiai pagrįsti jų atitikimą išvardintoms kategorijoms.</p> <p>Gairių konkrečios situacijos galėtų būti aptartos ir DUK forma.</p>
7.	<p>Priežiūros institucijų prižiūrimų subjektų informacijos teikimas.</p> <p>Vis dažniau pastebima atvejų, kai įstaigų tiesioginiais ar netiesioginiais investuotojas siekia tapti Lietuvos banko, ECB, kitų ES priežiūros institucijų, ar kitų priimtinių jurisdikcijų (JAV, Jungtinė Karalystė ir pan.) priežiūros</p>	<p>Europos bankininkystės institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos patvirtintų gairių dėl riziką ribojančio vertinimo, taikomo įsigyjant ir didinant akcijų paketa</p>	<p>Siūlome papildyti LBV nutarimą Nr. 03-138, numatant:</p> <p>1) Kokioms finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigyjančių asmenų kategorijoms taikomas aktualus pakeitimas:</p> <p>(i) Lietuvos banko prižiūrimi asmenys;</p> <p>(ii) ECB prižiūrimi asmenys;</p> <p>(iii) kitų ES priežiūros institucijų prižiūrimi asmenys;</p>

	<p>institucijų prižiūrimi asmenys, ir (arba) listinguojami subjektai.</p> <p>Teisės aktuose nėra nustatyta, kad tokiems būsimiems akcininkams paraišką dėl įsigijimo su pridedamais dokumentais jau iškart galima pateikti vadovaujantis proporcingumo principu (pavyzdžiui, neteikiant visų ar bent dalies dokumentų, kuriuos turi kitos priežiūros institucijos, neteikiant dokumentų, kurių tokios priežiūros institucijos ir nereikalavo licencijavimo arba įsigijimo metu, neteikiant viešai prieinamų dokumentų, ir pan).</p> <p>Tuo tarpu praktikoje Lietuvos bankas jau kartu su paraiška dėl įsigijimo iš tokių įgijėjų ir jų vadovų reikalauja pateikti dokumentus Lietuvos banko vertinimui tokia apimtimi, kokia reikalaujama ir iš neprižiūrimų asmenų. Tokių dokumentų nepateikus, Lietuvos bankas paraišką įprastai atmeta ir paprašo papildyti minėtais dokumentais.</p> <p>Tokie įgijėjai turi galimybę prašyti Lietuvos banko išimties, t.y., priimti paraišką be visų ar dalies dokumentų, tačiau tokios išimties prašymas / išdavimas užtrunka ir dar labiau prailgina procesą, kurio terminai įprastai būna pakankamai apriboti sutartinėmis nuostatomis dėl sandorio užbaigimo laiko.</p>	<p>finansų sektoriuje (JC/GL/2016/01) II antraštinės dalies 1 skyriaus 8 p., 3 skyriaus 10.17 p., 12.8 p.</p> <p>Lietuvos Respublikos 2004 m. kovo 30 d. bankų įstatymo Nr. IX-2085 (aktuali redakcija) 24 ir 25 str.</p> <p>Lietuvos banko valdybos 2017 m. rugsėjo 12 d. nutarimo Nr. 03-138 „Dėl pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo taisyklių patvirtinimo“ taisyklių II skyrius</p>	<p>(iv) kitų priimtinių jurisdikcijų (JAV, Jungtinė Karalystė ir pan.) priežiūros institucijų prižiūrimi asmenys;</p> <p>(v) listinguojami subjektai.</p> <p>2) Į nurodytas kategorijas patenkantiems asmenims (kai listinguotiems subjektams taikomas tik (v) punktas) turėtų būti suteikta galimybė pranešimą dėl siūlomo įsigijimo Lietuvos bankui pateikti be šios informacijos ir dokumentų:</p> <p>(i) kitų priežiūros institucijų turimų galiojančių ir aktualių dokumentų, nurodant, kokiai institucijai ir kada jie buvo pateikti;</p> <p>(ii) dokumentų, kurių licencijavimo ar ankstesnių įsigijimų metu nereikalavo kitos priežiūros institucijos, nurodant, kokios tai institucijos ir dokumentai;</p> <p>(iii) finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigijančių asmenų, kurie yra prižiūrimi subjektai, pareigas einančių vadovų dokumentų ir informacijos;</p> <p>(iv) finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigijančių asmenų nepriekaištingą reputaciją, profesinę kompetenciją ir finansinį patikimumą (išskyrus kiek tai liečia konkretaus sandorio finansavimą) pagrindžiančios informacijos bei dokumentų;</p> <p>(v) prižiūrimų ir listinguojamų subjektų atžvilgiu – ir viešai prieinamų duomenų ir dokumentų.</p> <p>Finansų rinkos dalyvio kvalifikuotąją įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį įsigijantys asmenys, teikdami Lietuvos bankui pranešimus apie siūlomą įsigijimą, turi aiškiai nurodyti ir pagrįsti savo, kaip subjekto, patenkančio į atitinkamą kategoriją atitiktį.</p>
8.	<p>Vertinimo terminai ir papildomi reikalavimai.</p> <p>Pagal teisės aktus, pranešimai dėl siūlomo įsigijimo Lietuvos banko vertinami ne ilgiau kaip 60 d. d. (su galimybe pratęsti</p>	<p>Lietuvos Respublikos 2004 m. kovo 30 d. bankų įstatymo Nr. IX-2085 (aktuali redakcija) 25 str. 4 – 7 d.</p>	<p>Siūlome keisti administracinę praktiką ir prašymus dėl papildomos informacijos pateikimo apie siūlomą įsigijimą pateikti kaip įmanoma anksčiau, nelaukiant vertinimo termino</p>

	<p>vertinimą papildomam 20 arba 30 d. d. terminui). Tačiau ne visuomet procesas bei terminų valdymas yra sklandus jau nuo pat pradžių. Pavyzdžiui, pasitaiko atvejų, kai Lietuvos bankas grįžta su didelės apimties klausimais vertinimo laikotarpiui jau einant į pabaigą. Nespėjus atlikti vertinimo nustatytais terminais, Lietuvos bankas gali paprašyti atsiimti dokumentus ir rinkos dalyvis turi pateikti paraišką iš naujo, kas reiškia, jog ir terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankas dažnu atveju prašo pateikti žymiai platesnės apimties papildomą informaciją nei numatyta LBV nutarime 03-138, įsigyjantys asmenys negali prognozuoti, kiek ir kokios apimties informacijos reikės papildomai pateikti Lietuvos bankui, dažnai atsiimami pateikti pranešimai apie planuojamą finansų rinkos dalyvio kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą, jie papildomi Lietuvos banko papildomai paprašyta informacija ir teikiami nauji pranešimai. Asociacijos narių patirtis rodo, kad dėl tokios praktikos pranešimų dėl siūlomo įsigijimo vertinimas Lietuvos banke įprastai užtrunka apie 6 mėnesius - 1 metus.</p>	<p>Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo Nr. XI-1868 pakeitimo 2018 m. balandžio 17 d. įstatymo Nr. XIII-1094 (aktuali redakcija) 17 str.</p> <p>Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų 2009 m. gruodžio 10 d. įstatymo Nr. XI-549 (aktuali redakcija) 10 str.</p>	<p>artėjimo prie pabaigos, kad ir pats Lietuvos bankas galėtų įvertinti pateiktą papildomą informaciją. Taip pat manome, kad Lietuvos bankas turėtų prašyti tik tos informacijos, kurios pateikimą numato LBV nutarimas Nr. 03-138.</p>
9.	<p>„Fast Track“. Egzistuoja atvejų, kai naujų ar jau esamų užsienio investuotojų investicijos į Fintech sektorių gali būti svarbios tiek finansų rinkai, tiek visai valstybei (gerinant jos žinomumą ir patrauklumą tarp kitų užsienio investuotojų, keliant ekonomikos lygį, didinant darbo vietų skaičių, pritraukiant itin dideles investicijas iš draugiškų šalių). Tačiau net ir tais atvejais, kai įstaigų akcininkais (tiesioginiais ar netiesioginiais) siekia tapti itin dideli užsienio investuotojai, jie į Lietuvos banką dėl leidimo turi kreiptis bendra tvarka ir terminais – Lietuvoje teisės aktai</p>		<p>Siūlome Lietuvos bankui įtvirtinti pagreitinto proceso (angl. <i>fast track</i>) galimybę nacionalinės svarbos projektams. Siūlome pagreitinto proceso galimybę nustatyti teisės aktuose (pvz., LBV nutarime 03-138) arba LB gairėse. Siūlome:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Apibrėžti tinkamų pareiškėjų kriterijus arba projekto pripažinimą svarbiu – pavyzdžiui, pagal: <ol style="list-style-type: none"> (i) Investicijos dydį; (ii) Investuotojo tipą (institucinis investuotojas, „itin didelis“ investuotojas);

	<p>nenumato pagreitinoto proceso (angl. <i>fast track</i>) galimybės nacionalinės svarbos projektams.</p>		<p>(iii) Poveikį Fintech sektoriui ar Lietuvos ekonomikai (didelis ekonominis poveikis, pavyzdžiui, darbo vietų kūrimui arba inovacijoms), ir pan.</p> <p>2. Nustatyti tinkamumo pagreitintam procesui nustatymo mechanizmą:</p> <p>(i) Kriterijus atitinkantys pareiškėjai turėtų kreiptis į „Invest Lithuania“ arba EIMIN;</p> <p>(ii) „Invest Lithuania“ arba EIMIN teikimu pareiškėjas ir (arba) projektas per nustatytą terminą (pavyzdžiui, 10 darbo dienų nuo kreipimosi) pripažįstamas svarbiu, ir įsijungia pagreitinoto proceso tvarka.</p> <p>2. Sureguliuoti pagreitinoto proceso tvarką / procedūras - pavyzdžiui:</p> <p>(i) Suteikiant galimybę tinkamiems pareiškėjams pildyti sutrumpintas pranešimų apie siūlomą įsigijimą formas;</p> <p>(ii) Leidžiant neteikti dalies standartiškai reikalaujamų dokumentų ar numatant pareigą Lietuvos bankui gauti tam tikrą vertinimui reikalingą informaciją ar dokumentus tiesiogiai iš užsienio valstybių institucijų, kai tai įmanoma;</p> <p>(iii) Nustatant trumpesnius sprendimų priėmimo terminus (pavyzdžiui, 30 dienų).</p>
<p>10.</p>	<p>Kelias jurisdikcijas apimantys sandoriai.</p> <p>Praktikoje pasitaiko atveju, kai siekiant įsigyti įstaigos akcijų, vykdomi kompleksiniai, kelias jurisdikcijas apimantys restruktūrizavimo sandoriai.</p> <p>Tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, jau Lietuvos banko vertintoje grupėje naujos tarpinės įmonės (t.y., įmonės, struktūroje esančios tarp įstaigos ir paraišką pateikusių akcininkų) yra numatytos tų pačių akcininkų įsteigti iškart pabaigus įstaigos įgijimą. Dėl šios priežasties, tarpinės įmonės ne visuomet turi galimybę tuo pačiu metu su kitais akcininkais kreiptis į Lietuvos banką (nes tuo metu jos dar</p>	<p>Europos bankininkystės institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos patvirtintų gairių dėl riziką ribojančio vertinimo, taikomo įsigyjant ir didinant akcijų paketą finansų sektoriuje (JC/GL/2016/01) II antraštinės dalies 1 skyriaus 8 p.</p>	<p>Sąlyginio leidimo gavimo galimybė galėtų būti nustatyta teisės aktuose (pvz., LBV nutarime Nr. 03-138) arba gairėse. Siūlome:</p> <p>1. Apibrėžti, kokiais atvejais į LB dėl siūlomo įsigyjimo galima kreiptis dar neįsteigus siūlomo įgyjėjo, pavyzdžiui:</p> <p>(i) kai siūlomo įsigyjimo sandorio rezultatas bus naujo juridinio asmens įsteigimas, ir dėl to steigiamas juridinis asmuo negali kreiptis į Lietuvos banką iš anksto; ir</p> <p>(ii) kai dar neįsteigto juridinio asmens, dėl kurio prašoma sąlyginio LB leidimo, kvalifikuoti akcininkai jau yra anksčiau vertinti LB, arba jų pranešimai dėl siūlomo įsigyjimo yra teikiami kartu su prašymu dėl sąlyginio leidimo išdavimo.</p>

	<p>nėra įsteigtos). Praktikoje tokiais atvejais Lietuvos bankas gali išduoti sąlyginį leidimą, numatant, kad visi reikalingi dokumentai Lietuvos bankui bus pateikti po leidimo išdavimo (pavyzdžiui, per 30 dienų). Tačiau tokio sąlyginio leidimo išdavimas teisės aktuose nereglamentuojamas (išskyrus draudimą nustatyti išankstines sąlygas dėl privalomos įsigyti banko kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies dydžio).</p>		<p>2. Kokias sąlygas LB gali numatyti, pavyzdžiui:</p> <p>(i) kad asmuo, kuriam išduotas sąlyginis leidimas, per 30 darbo dienų nuo LB leidimo išdavimo dienos bus įsteigtas ir pateiks LB nurodytus dokumentus (pasirašytą pranešimą apie siūlomą įsigijimą, steigimo dokumentų kopijas, kt).</p> <p>3. Pasekmės, jeigu per nustatytą terminą įsigyjantis asmuo neįvykdo LB sąlyginiame leidime nustatytų sąlygų:</p> <p>(i) jeigu asmuo, kuriam išduotas sąlyginis leidimas, per LB nustatytą terminą nepateikia LB nurodytų dokumentų, laikoma, kad leidimas neišduotas ir jo balsavimo teisė sustabdoma iki LB bus pateikti visi dokumentai ir informacija.</p>
<p>11.</p>	<p>Informavimas apie pateiktos informacijos pasikeitimus.</p> <p>Teisės aktai numato, jog kvalifikuoti akcininkai ir jų vadovai privalo Lietuvos banką nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 15 d. d., informuoti apie pateiktos informacijos pasikeitimus ir pateikti tai patvirtinančius dokumentus, išskyrus atvejus, kai pasikeitę duomenys neturi įtakos asmenų atitikties teisės aktuose nustatytiems reikalavimams vertinimo rezultatams.</p> <p>Tačiau praktikoje dažnai kyla neaiškumų, kokia informacija turi, o kokia neturi įtakos asmenų atitikties teisės aktuose nustatytiems reikalavimams vertinimo rezultatams. Pavyzdžiui, jeigu pasikeičia akcininko vadovas – yra aišku, jog jo duomenis Lietuvos bankui reikia pateikti. Tačiau lieka neaišku, ar Lietuvos banką kaskart reikia informuoti ir pasikeitus akcininkų / jų vadovų požiūriu ne tokia svarbiai informacijai (pavyzdžiui, asmens dokumentui, naujai darbovietai kurioje asmuo eina vadovaujančias pareigas, dukterinėms įmonėms, grupės struktūrai, ir pan.) ir jeigu ne – kokia informacija privalo būti teikiama, o kokia ne.</p>	<p>2017 m. rugsėjo 12 d. Lietuvos banko valdybos nutarimas Nr. 03-138 „Dėl Pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo taisyklių patvirtinimo“.</p>	<p>LBV nutarimas Nr. 03-138 galėtų būti papildytas kriterijais, pagal kuriuos vertinama, ar LBV nutarimo 03-138 1 priedo VIII dalies 2 pastraipoje minima informacija turi įtakos vertinimui, ir apie ją privaloma pranešti per 15 d. d.:</p> <p>(i) akcininko vadovo pasikeitimas – privaloma informuoti LB;</p> <p>(ii) akcininko ar jo vadovo asmens dokumento, steigimo ar vidinių dokumentų, anksčiau teiktų LB, pasikeitimas – neprivaloma informuoti LB, nebent tai susiję su reikšmingais pokyčiais (pavyzdžiui, naujos šalies pilietybe, iš esmės pakeista juridinio asmens valdymo struktūra, dėl kurios keičiasi sprendimus priimančios asmenys);</p> <p>(iii) akcininko ar jo vadovo nauja vadovaujanti pozicija kitoje įmonėje – neprivaloma, nebent akcininko / jo vadovo vertinimu tai gali kelti reikšmingą interesų konfliktą su finansų rinkos dalyviu, ar turėti neigiamos įtakos finansų rinkos dalyviui ar akcininko / jo vadovo reputacijai;</p> <p>(iv) akcininko ar jo vadovo reputacijai reikšminga informacija, kai ji yra neigiama (pavyzdžiui, reikšmingos sankcijos, atsisakymai išduoti licencijas, iškeltos bankroto ar restruktūrizavimo bylos, ikiteisiminiai tyrimai, baudžiamoji atsakomybė) – privaloma informuoti LB;</p>

	<p>Kadangi teisės aktuose nėra sureguliuota, apie kokią informaciją privaloma informuoti Lietuvos banką, o apie kokią ne, paliekama daug vietos interpretacijoms. Toks teisinis neaiškumas sukelia administracinę naštą tiek akcininkams / jų vadovams bei pačioms įstaigoms (kaskart pasikeitus net ir mažareikšmei informacijai, informuoti Lietuvos banką). Jeigu toks reikalavimas Lietuvos banko būtų vertinamas plečiamai, jo ne visais atvejais būtų objektyviai įmanoma laikytis (pavyzdžiui, nuolat sekti visų akcininko vadovų darbo vietas, adresus, turimas įmones, ir pan).</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad kvalifikuotiems akcininkams ir jų vadovams informavus Lietuvos banką apie pateiktos informacijos pasikeitimus ir pateikus tai patvirtinančius dokumentus (pavyzdžiui, naujo akcininko vadovo pranešimą apie siūlomą įgijimą, asmens dokumento ir neteistumo pažymų kopijas), Lietuvos bankas apie pateiktą dokumentų / informacijos vertinimo terminus ir rezultatus neinformuoja jų pateikusių asmenų, todėl pasikeitusią informaciją pateikusiems asmenims nėra aiškus vertinimo procesas, terminai ir pasekmės.</p>		<p>(v) dukterinių įmonių ar grupės struktūros pokyčiai – neprivaloma, nebent tai keičia finansų rinkos dalyvio valdymą / kontrolę.</p> <p>Toks išaiškinimas galėtų būti pateiktas ir LB gairių, instrukcijų, DUK ar kita panašią forma.</p>
12.	<p>Atgalinio ryšio poreikis.</p> <p>Kvalifikuotiems akcininkams ir jų vadovams informavus Lietuvos banką apie pateiktos informacijos pasikeitimus ir pateikus tai patvirtinančius dokumentus (pavyzdžiui, naujo akcininko vadovo pranešimą apie siūlomą įgijimą, asmens dokumento ir neteistumo pažymų kopijas), Lietuvos bankas apie pateiktą dokumentų / informacijos vertinimo terminus ir rezultatus neinformuoja jų pateikusių asmenų.</p> <p>Todėl pasikeitusią informaciją pateikusiems asmenims nėra aiškus jos vertinimo procesas, terminai ir pasekmės.</p> <p>Pavyzdžiui, kai kvalifikuotas akcininkas pateikia savo</p>		<p>Siūlome papildyti LBV nutarimą 03-138, numatant, kad kvalifikuotiems akcininkams ir jų vadovams informavus Lietuvos banką apie pateiktos informacijos pasikeitimus ir pateikus tai patvirtinančius dokumentus, Lietuvos bankas per 10 darbo dienų turi:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) patvirtinti informacijos gavimą; (ii) nurodyti, ar informacija bus nagrinėjama, ar ji laikoma nereikšminga vertinimui; (iii) esant reikalui, pateikti prašymą dėl trūkstamos informacijos ar dokumentų.

	<p>naujo vadovo pranešimą apie siūlomą įgijimą su priedais, tokiame kvalifikuotam akcininkui nėra aišku, per kiek laiko Lietuvos bankas gali pateikti prieštaravimus ir kokios būtų to pasekmės.</p>		<p>Jei per 20 darbo dienų nuo informacijos pateikimo Lietuvos bankas nepateikia jokių pastabų ar prieštaravimų, laikoma, kad Lietuvos bankas pokyčiams neprieštarauja.</p>
13.	<p>Nepriekaištingos reputacijos vertinimas. LBV nutarimo 03-138 numato, kad vertinant įsigyjančio asmens nepriekaištingą reputaciją turi būti pateikiamos neteistumo pažymos iš valstybių, kurių pilietis ar nuolatinis gyventojas asmuo yra. LBV nutarimas 03-138 pateikia baigtinį sąrašą valstybių, iš kurių turi būti pateikiamos neteistumo pažymos, ir reikalavimo formuluotė leidžia suprasti, kad informacija turi būti pateikta iš valstybių, kuriose asmuo prašymo teikimo metu yra pilietis ar nuolatinis gyventojas. Praktikoje pastebima, kad Lietuvos bankas prašo pateikti neteistumo pažymas iš valstybių, nenurodytų LBV nutarime 03-138 (pvz., pažymas iš valstybių, kuriose įsigyjantis asmuo turi verslus, keliauja verslo tikslais, studijavo ir pan.). Taip pat prašoma pateikti pažymas iš valstybių, kuriose įsigyjantis asmuo prašymo dėl įsigijimo vertinimo pateikimo metu jau nebegyvena, tačiau gyveno anksčiau. Neteistumo pažymų gavimas ir jų legalizavimas ar patvirtinimas Apostille įprastai užtrunka. Atitinkamai, negalėdami pateikti prašomų papildomų neteistumo pažymų per LB nustatytą terminą (pvz. per terminą atsakyti į LB pateiktas pastabas), įsigyjantys asmenys neturėdami kitos išeities ir siekdami išvengti paraiškos atmetimo, dažnai patys būna priversti atsiimti prašymus, ir gavę papildomai paprašytas neteistumo pažymas teikti naują pranešimą apie įsigijimą. Dėl tokios taikomos praktikos</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2017 m. rugsėjo 12 d. nutarimo Nr. 03-138 „Dėl pranešimo apie Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių kvalifikuotosios įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą ir perleidimą teikimo taisyklių patvirtinimo“ taisyklių 1 priedo I dalies C skyrius</p>	<p>Siūlome Lietuvos bankui keisti administracinę praktiką ir prašyti tik 1 priedo I dalies C skyriuje nurodytas sąlygas atitinkančių pažymų.</p>

	užsitęsia pranešimų apie įsigijimus vertinimas Lietuvos banke.		
14.	<p>Kandidatų į FRD vadovo ar valdybos nario poziciją vertinimas.</p> <p>Sunkumų kelia Lietuvos banko vykdomas kandidatų į elektroninių pinigų įstaigos vadovo ar valdybos nario poziciją derinimas.</p> <p>Užpildžius ir pateikus Lietuvos banko nustatytos formos kandidato anketą, gaunamas Lietuvos banko nurodymas pateikti papildomą informaciją, kurios teikimas teisės aktuose nėra numatytas. Pavyzdžiui, iš elektroninių pinigų įstaigos, turinčios ribotos veiklos licenciją, prašoma pateikti kolektyvinio tinkamumo vertinimą, nors pagal Lietuvos banko patvirtintą teisės aktą toks vertinimas privalomas tik neribotos veiklos licenciją turinčioms elektroninių pinigų įstaigoms.</p> <p>Taip pat gaunamas Lietuvos banko nurodymas pateikti papildomą informaciją, kiek laiko kandidatas galės skirti atliekant pareigybės, į kurią pretenduoja, funkcijas. Šią informaciją pagal Lietuvos banko patvirtintą teisės aktą privalo pateikti asmenys, pretenduojantys į pareigas neribotos veiklos licenciją turinčiose elektroninių pinigų įstaigose, tačiau nurodymas pateikti papildomą informaciją apie planuojamą skirti laiką duodamas ribotos veiklos licenciją turinčiai elektroninių pinigų įstaigai.</p> <p>Taip pat pasitaikė atvejų, kai Lietuvos bankas reikalavo, kad kandidatas pateiktų informaciją, kurią Lietuvos bankas jau turi.</p> <p>Lietuvos bankas papildomos informacijos prašo kelis kartus, nepaaiškindamas, kodėl prašoma informacija yra būtina ir negalėjo būti paprašyta anksčiau.</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimas Nr. 03-181 „Dėl Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatų patvirtinimo“</p>	<p>Siūloma koreguoti Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatus:</p> <p>Nuostatų 1, 2 prieduose pateiktas kandidato anketos formos papildyti Lietuvos bankui reikalingomis skiltimis, kad užpildžius anketą būtų pateikta visa informacija, kurios Lietuvos bankui reikia kandidato tinkamumui įvertinti.</p> <p>Nuostatuose numatyti, kad Lietuvos bankas gali prašyti pateikti papildomą informaciją ar dokumentus tik išimtiniais atvejais ir tinkamai motyvuojant šios informacijos ir dokumentų būtinumą.</p> <p>Nuostatuose numatyti, kad Lietuvos bankas gali prašyti pateikti tik tuos dokumentus ir informaciją, kurių neturi ir kurių nėra valstybės registruose (kadastruose), žinybiniuose registruose, valstybės informacinėse sistemose ir kitose informacinėse sistemose, finansuojamose iš valstybės ar savivaldybės biudžeto ir (ar) valstybės pinigų fondų.</p>

	<p>Dėl tokio kandidatūrų derinimo proceso sunkiau prikalbinti potencialius kandidatus užimti vadovų pareigas įstaigoje, įstaiga praranda laiko ir išteklių, derindama vadovų kandidatūras, negali veiksmingai veikti. Antai, jeigu įstaigos valdybą sudaro trys nariai, vienam nariui atsistatydinus, kitas narys negali būti skiriamas / eiti pareigų, kol negaunamas Lietuvos banko pritarimas naujo valdybos nario kandidatūrai. Kol nėra gautas pritarimas, valdybą sudaro du nariai ir jeigu vienas valdybos narys negali dalyvauti valdybos posėdyje arba nusišalina nuo klausimo svarstymo, valdyba negali priimti sprendimų, yra nefunkcionuojanti.</p>		
15.	<p>Vadovų tinkamumo vertinimas</p> <p>Teisės aktai numato, jog skiriami įstaigų vadovai privalo turėti kvalifikaciją ir patirtį, leidžiančią tinkamai eiti pareigas. Tiek kvalifikacijai, tiek patirčiai yra nustatyti tam tikri kriterijai, pagal kuriuos Lietuvos bankas vertina, ar asmuo bus tinkamas eiti pareigas. Tačiau ne visais atvejais rinkos dalyviams yra aišku, kada siūlomo asmens kvalifikacija ir patirtis yra pakankama, ir kada jis laikytinas galinčiu tinkamai eiti pareigas. Pavyzdžiui, teisės aktuose numatyta, jog asmuo privalo turėti pakankamai patirties. Vertinant patirtį, įgytą einant ankstesnes pareigas, atsižvelgiama į, be kita ko, darbo stažą. Bet teisės aktuose nėra detalizuojama, koks stažas yra laikomas „pakankamu“ - 2, 3, 5 metai, 10 metų, ar pan. Kitas pavyzdys – vertinamos įgytos specifinės žinios apie konkretaus finansų rinkos dalyvio veiklą, taip pat ar gerai asmuo supranta finansų rinkos dalyvio patiriamą riziką. Tačiau nėra aišku, kada laikoma, kad asmuo ją „gerai“ supranta – kai geba identifikuoti įstaigai būdingas rizikas, jų valdymo priemonės, ar tik tuo atveju, kai ir žino visas smulkias</p>	<p>EBA / ESMA gairės Nr. EBA/GL/2021/06, ESMA35-36-2319 dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo III antraštinė dalis Direktyvos 2013/36/ES 91 straipsnio 12 dalyje išdėstytos tinkamumo sąvokos</p> <p>Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo Nr. XI-1868 pakeitimo 2018 m. balandžio 17 d. įstatymo Nr. XIII-1094 (aktuali redakcija) 16 straipsnis</p> <p>Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų 2009 m. gruodžio 10 d. įstatymo Nr. XI-549 (aktuali redakcija) 9 straipsnis</p>	<p>Siūlome atkreipti dėmesį į tai, kad pasitaiko atvejų, kai LB vertinant vadovus trūksta nuoseklumo (t.y., kai panašios situacijos vertinamos skirtingai, arba skirtingos situacijos - vienodai). Jis gali būti pasiektas detalizuojant LB lūkesčius / gaires, patikslinant ir viešai paskelbiant LB vertinimo metodiką ir praktinius pavyzdžius. Todėl mūsų vertinimu, tiek rinkos dalyviams, tiek LB specialistams būtų naudinga, jei problematika būtų išdiskutuota su rinkos atstovais, ir po to LB galėtų patvirtinti:</p> <p>1) Lūkesčių raštą / gaires dėl taikomos vadovų kvalifikacijos vertinimo praktikos (vertinimo rekomendacijas), kurios taptų orientaciniu standartu LB specialistams ir suteiktų aiškumo rinkos dalyviams. Remiantis „laikykis arba paaiškink“ (angl. <i>comply or explain</i>) modeliu, šios gairės galėtų suteikti aiškų pagrindą vertinimo procesui, tačiau kartu paliktų lankstumo galimybę. Jei pačios įstaigos ar LB specialistai taikytų vertinimo kriterijus ar procedūras nukrypsiančius nuo rekomendacijų (identifikuotos gerosios vertinimo praktikos), jie būtų įpareigoti pateikti aiškius ir pagrįstus motyvus, kodėl konkrečiu atveju pasirinktas kitoks sprendimas. Tai skatintų skaidrumą, didintų</p>

veiklos detales apie įstaigą, kurioje dar nėra paskirtas, joje atliktus rizikos, atitikties ar kitokius vertinimus, potencialius teisės aktų pažeidimus ir pan.

Iš šių ir daugelio kitų pavyzdžių galima daryti išvadą, kad tiek kvalifikacijai, tiek patirčiai nustatyti kriterijai nėra iki galo detalūs ir išsamūs, todėl dažnai gali būti subjektyvūs ir vertinamojo pobūdžio. Tuo labiau, kad teisės aktuose nepateikiami aiškūs kriterijai, kuriais remiantis reikėtų laikyti, kad siūlomo asmens kvalifikacija ir patirtis vis dėlto nėra pakankama (kaip tai yra nustatyta nepriekaištingos reputacijos vertinimo atveju). Todėl praktikoje kyla problematika, susijusi su kriterijų subjektyvumo ir vertinamuoju pobūdžiu, skirtingomis įstaigų ir Lietuvos banko interpretacijomis. Praktikoje kartais pastebima, jog tos pačios arba panašių įstaigų siūlomi vadovai Lietuvos banko yra vertinami skirtingai. Pavyzdžiui, tokio paties lygio aukštąjį išsilavinimą ir tiek pat metų profesinės patirties finansų rinkoje turintiems vadovams keliami skirtingi reikalavimai dėl papildomų mokymų / kursų (iš vieno gali būti prašoma pateikti papildomus mokymus pagrindžiančius įrodymus, kai tuo tarpu kitam tokie reikalavimai nekeliami). Nors tos pačios įstaigos siūlomų vadovų anketos pildomos vadovaujantis tais pačiais išsamumo principais, iš vieno kandidato gali būti reikalaujama papildomų dokumentų ir paaiškinimų, iš kito - ne, kai tuo tarpu kitąkart - atvirkščiai. Neretai tokie neatitikimai būna susiję ir su skirtingais Lietuvos banko specialistais, vertinančiais paraiškas.

Asmens kvalifikacijos, patirties ir (arba) anketoje pateiktų atsakymų vertinimo nenuoseklumas vertinimo įstaigoms sukelia neaiškumą – kokie praktikoje iš tiesų yra Lietuvos banko lūkesčiai vadovams, kokia kvalifikacija, patirtis,

[Lietuvos Respublikos 2004 m. kovo 30 d. bankų įstatymo Nr. IX-2085 \(aktuali redakcija\)](#) 34 straipsnis

[Lietuvos banko valdybos 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimas Nr. 03-181 „Dėl Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatų patvirtinimo“](#) VI-VII skyriai

[LB 2021-05-14 lūkesčių raštas MEPI Nr. S2021/\(34.54.E-3402\)-12-2676](#)

[LB 2022-02-17 lūkesčių raštas MEPI Nr. S2022/\(34.54.E-3900\)-12-939](#)

[LB 2023-11-27 lūkesčių raštas MEPI Nr. S2023/\(34.54.E-3900\)-12-4670](#)

rinkos dalyvių pasitikėjimą ir kartu išlaikytų būtiną lankstumą, prisitaikant prie specifinių situacijų ar besikeičiančios rinkos aplinkos;

2) LB praktikos analizę dėl vadovų kvalifikacijos vertinimo, kurioje būtų:

(i) nurodyta, kokį darbo stažą ir kvalifikaciją turintys vadovai buvo paskirti į kokio dydžio, veiklos pobūdžio ir rizikos profilio finansų įstaigas;

(ii) pateikti statistiniai duomenys apie LB atmestų ir paties pareiškėjo iniciatyva atsiimtų vadovų vertinimo paraiškų skaičių ir jų motyvus (jei žinomi).

3) Manome, kad verta apsvarstyti ir tuos atvejus, kai LB kandidatams nurodo papildomų mokymų poreikį – būtų itin naudinga turėti unifikuotą mokymų centrą. Rinkoje galėtų atsirasti sertifikavimas FinTech vadovams, patvirtintas / priimtinas LB, kurio metu visi pretenduojantys į vadovų poziciją, turėtų baigti tokio paties lygio kursus, laikyti egzaminą. Toks FinTech vadovų sertifikavimas galėtų vykti pagal analogiją su Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centre atliekamu PPTFP specialistų sertifikavimu (t.y. tai galėtų vykti centralizuotai, pavyzdžiui, viešos–privачios partnerystės pagrindu įsteigtos įstaigos).

	<p>išsilavinimas / mokymai yra pakankami. Taip pat, jeigu kandidatas iš esmės tinkamas, bet Lietuvos bankas nurodo papildomų mokymų poreikį – kokie mokymai atitiks Lietuvos banko lūkesčius, kiek jų reikės pabaigti, kad kvalifikacija būtų tinkama.</p> <p>EBA / ESMA gairės įpareigoja ES valstybių narių priežiūros institucijas (įskaitant LB) vadovautis vienodais principais vertinant asmenų tinkamumą užimti vadovaujančias pareigas. Be to, EBA / ESMA gairėse įtvirtintas ir proporcingumo principas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad konkretūs reikalavimai būtų pritaikyti pagal finansų įstaigos dydį, veiklos pobūdį ir rizikos profilį. Todėl LB turėtų būti siekiama ne tik suvienodinti praktiką, bet ir užtikrinti, kad reikalavimai nebūtų pernelyg griežti mažesnėms įmonėms ar mažesnės rizikos organizacijoms, kartu išlaikant aukščiausius valdysenos standartus didelėse ir rizikingose institucijose.</p>		
16.	<p>Lūkestis dėl vietinių specialistų vadovaujančiose pozicijose.</p> <p>Lietuvos bankas išreiškia lūkestį įstaigos vadovais skirti būtent vietinius specialistus (formaliai reikalaujama turėti bent vieną vietinį vadovą, tačiau praktiškai LB lūkestis yra, kad ir už PPTFP organizavimą atsakingas valdybos narys bus vietinis, ir didžioji dalis atitiktis ir PPTFP vadovų komandos bus vietiniai, ir pan.). Įstaigoms siūlant kitoje ES šalyje didelę patirtį finansų rinkoje sukaupusius vadovus, keliama abejonė, ar tokie asmenys turės žinių apie, pavyzdžiui, Lietuvos finansų rinką ar konkrečius Lietuvos teisės aktus. Tačiau įstaigos itin dažnai susiduria su vietinių specialistų trūkumu – rinkoje nėra daug žmonių, kurie turėtų sukaupę ilgametę patirtį būtent Lietuvoje prižiūrimuose finansų rinkos dalyviuose. Kai tuo tarpu kitų</p>	<p>LB 2021-05-14 lūkesčių raštas MEPI Nr. S2021/(34.54.E-3402)-12-2676 II dalis</p> <p>Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nuostatos dėl laisvo darbuotojų judėjimo (SESV 45 str.), įsisteigimo laisvės (SESV 49 str.) ir laisvės teikti paslaugas (SESV 56 str.)</p>	<p>Siūlome patikslinti „vietinio vadovo“ sąvoką (išplečiant teritorinį reikalavimą), ją apibrėžti naujame lūkesčių rašte arba gairėse, kuriose būtų patikslinta, jog:</p> <p>(i) „vietinis vadovas“ – tai bet kurios ES valstybės pilietis / nuolatinis gyventojas; arba</p> <p>(ii) „vietinis vadovas“ – bet kurios ES valstybės pilietis / nuolatinis gyventojas, gebantis operatyviai atvykti į finansų rinkos dalyvio veiklos vietą per 2 darbo dienas (toks kriterijus yra nurodytas 2025-01-31 ESMA priežiūrinių instrukcijų "Authorisation of CASPs under MiCA" Nr. ESMA75-453128700-1263 4.1 punkte: "allowances can be made for the executive management board member to be based in a different Member State, provided they are available at short notice (no more than 2 business days' notice)"). Tokiu būdu dėmesys būtų skiriamas operatyviems vadovo pajėgumams, o ne teritorinei</p>

	<p>ES šalių specialistai taip pat gali būti tinkami ir gebantys vadovauti įstaigai, suteikti valdymo organams papildomų žinių, tarptautinės patirties, gerosios praktikos ir pan.</p> <p>Lietuvos banko lūkestis įstaigos vadovais skirti būtent vietinius specialistus ir jo įvardijimas „gerąją praktiką“ gali prieštarauti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nuostatomis dėl laisvo darbuotojų judėjimo (SESV 45 str.), įsisteigimo laisvės (SESV 49 str.) ir laisvės teikti paslaugas (SESV 56 str.). SESV 56 straipsnis garantuoja laisvę teikti paslaugas, o tai apima ir prieinamumą visiems paslaugų teikėjams, nepriklausomai nuo jų kilmės valstybės. LB ribojant kandidatų pasirinkimą tik pagal vietos kriterijų, tai gali būti laikoma diskriminacija, nes kiti ES specialistai, turintys aukštą kvalifikaciją ir tarptautinę patirtį, gali būti nepagrįstai neįvertinami. Pagal SESV 45 straipsnį, darbuotojai turi teisę laisvai judėti ir pasirinkti darbo vietą visose ES valstybėse narėse. Reikalavimas vadovais skirti tik vietinius specialistus gali užkirsti kelią laisvam darbo jėgos judėjimui ir būti vertinamas kaip SESV pažeidimas.</p> <p>Papildomai pažymėtina, kad Vokietijos finansų priežiūros institucija BaFin laikosi praktikos, kad valdymo organo narys gali būti tiek Vokietijos rezidentas, tiek ir kitos ES valstybės narės rezidentas, jei jis atitinka reikiamus kvalifikacinius reikalavimus.</p>		<p>priklausomybei, taip užtikrinant ir įstaigų interesus, ir SESV reikalavimų laikymąsi.</p>
17.	<p>Vadovų vertinimo trukmė.</p> <p>Pagal teisės aktus, Lietuvos bankas priima sprendimą dėl siūlomų vadovų kandidatūrų ne vėliau kaip per 30 d. d. nuo visų reikalingų dokumentų ir duomenų gavimo dienos, o jeigu paprašo papildomų dokumentų, duomenų ar paaiškinimų – prašymo nagrinėjimo terminas</p>	<p>Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo Nr. XI-1868 pakeitimo 2018 m. balandžio 17 d. įstatymo Nr. XIII-1094 (aktuali redakcija) 16 straipsnis</p>	<p>Siūlome papildyti LBV nutarimą Nr. 03-181, nustatant maksimalius vadovų vertinimo terminus, pavyzdžiui:</p> <p>(i) LB vadovų vertinimą atlieka ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo rašytinio patvirtinimo, kad gautas pranešimas apie vadovų pasikeitimus ir visi dokumentai ir duomenys, būtini vadovų vertinimui atlikti, buvo pateikti;</p>

	<p>skaičiuojamas nuo paskutinių dokumentų, duomenų ar paaiškinimų gavimo dienos.</p> <p>Kadangi nei termino, per kurį vėliausiai Lietuvos bankas gali pateikti tokias pastabas (pavyzdžiui, ne vėliau kaip 20-tą vertinimo dieną), nei papildomų klausimų ratų skaičiaus ar maksimalių vertinimo pratęsimo terminų (pavydžiui, 20 arba 30 d. d.) teisės aktai nenumato, įstaigų vadovų vertinimai iš esmės neribojami laike. Todėl nei įstaigos, nei siūlomi vadovai neturi aiškumo, per kiek laiko Lietuvos bankas įvertins kandidatūrą, ir kada vadovas galės būti paskirtas. Tai neretu atveju gali sukelti ir neigiamus padarinius įstaigai (pavyzdžiui, jeigu vienas valdybos narys atsistatydina ir į jo vietą siekiama paskirti kitą asmenį, nes kitu atveju nėra kvorumo sprendimų priėmimui, bet Lietuvos bankas per 2 - 3 mėnesius dar nėra išdavęs leidimo; arba įstaiga dėl per ilgo vertinimo proceso praranda pageidaujamą specialistą, nes jis pasirenka dirbti kitoje įstaigoje).</p>	<p>Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų 2009 m. gruodžio 10 d. įstatymo Nr. XI-549 (aktuali redakcija) 9 straipsnis</p> <p>Lietuvos banko valdybos 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimas Nr. 03-181 „Dėl Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatų patvirtinimo“ 45 punktas</p>	<p>(ii) LB gavus dokumentus ir duomenis, būtinus vadovų vertinimui atlikti, taip pat vėliau gavus papildomų dokumentų ir duomenų, per 2 darbo dienas raštu patvirtina jų gavimą ir praneša datą, kada baigiasi vertinimo laikotarpis;</p> <p>(iii) LB prireikus, bet ne vėliau kaip 20-tą vertinimo laikotarpio darbo dieną, gali paprašyti įstaigos papildomos informacijos ar dokumentų ir stabdyti vadovų vertinimo laikotarpio trukmės skaičiavimą, tačiau ne ilgiau kaip 20 darbo dienų;</p> <p>(iv) Jei per 30 darbo dienų nuo informacijos apie vadovų pasikeitimus LB nepateikia jokių pastabų ar prieštaravimų, laikoma, kad LB pokyčiams neprieštarauja.</p>
18.	<p>Pokalbiai kandidato tinkamumo vertinimo metu.</p> <p>Lietuvos bankas, vertindamas, ar asmuo tinka eiti pareigas, gali rengti pokalbius su šiais asmenimis. Tačiau nei įstaigoms, nei patiems kandidatams / vadovams nėra aiškūs kriterijai, kuriais remiantis vieni asmenys yra kviečiami į pokalbius, o kiti – ne. Taip pat iš anksto neaiški būsimų pokalbių klausimų apimtis, temos, potėmės, taip pat neaišku ar asmenims reikalingas išankstinis ir kokio detalumo pasirengimas apie konkrečios įstaigos, į kurią kandidatuoja (tačiau kurioje asmuo dar nedirba), veiklą, ir kt.</p>	<p>EBA / ESMA gairės Nr. EBA/GL/2021/06, ESMA35-36-2319 dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo VIII antraštinė dalis „Kompetentingų institucijų atliekamas tinkamumo vertinimas“</p> <p>Lietuvos banko valdybos 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimas Nr. 03-181 „Dėl Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių</p>	<p>Siūlome papildyti LBV nutarimą Nr. 03-181, nustatant:</p> <p>1) Aiškius pokalbių rengimo kriterijus, pavyzdžiui, kad kandidatai būtų kviečiami į pokalbį tik tais atvejais, kai:</p> <p>(i) pateiktuose dokumentuose yra neatitikimų ar neaiškumų, kurių negalima išspręsti raštu (LB, prieš nusprenddamas kviesti kandidatą į pokalbį, privalo įvertinti, ar visi reikalingi duomenys gali būti pateikti raštu);</p> <p>(ii) kandidato ankstesnė patirtis nėra tiesiogiai susijusi su pareigomis, į kurias kandidatuoja, todėl būtinas papildomas vertinimas;</p> <p>(iii) kandidato atitikties vertinimo metu kilo klausimų dėl jo kvalifikacijos, kurių negalima objektyviai patikrinti kitais būdais, tik pokalbio metu.</p>

		<p>asmenų vertinimo nuostatu patvirtinimo“ 36-38 punktai</p>	<p>2. LB ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki pokalbio pateikia kandidatui išankstinę informaciją apie pagrindines pokalbio temas, kurios gali apimti:</p> <p>(i) bendrą informaciją apie kandidatą (patirtis, kvalifikacija, asmeninės savybės);</p> <p>(ii) žinias apie sektorių, kuriame veikia įstaiga, į kurią kandidatuojama;</p> <p>(iii) su sektoriaus veiklos rizikomis ir valdymo principais susijusias temas (kandidatas negali būti vertinamas pagal jo gebėjimą pateikti detalią informaciją apie įstaigos, kurioje dar nedirba, specifinę veiklą, jei tokia informacija nėra viešai prieinama).</p>
19.	<p>Pakartotiniai / papildomi pokalbiai kandidato tinkamumo vertinimo metu.</p> <p>Pokalbio metu kilus pagrįstų abejonių dėl vadovo kvalifikacijos ir patirties, Lietuvos bankas turi teisę imtis tam tikrų priemonių (reikalauti įstaigos pakartotinai įvertinti asmenį, reikalauti pabaigti papildomus mokymus, ir pan.). O pokalbio metu nustačius, kad asmens kvalifikacijos ir patirties nepakanka tinkamai eiti pareigas, Lietuvos bankas gali prieštarauti šio asmens skyrimui į pareigas, o jei jis jau paskirtas – pripažinti šį asmenį netinkamu eiti pareigas.</p> <p>Taigi, nepasisekęs pokalbis gali turėti neigiamos reikšmės tiek įstaigai, tiek pačiam kandidatui ar jau pareigas einančiam vadovui. Tačiau pokalbio turinys dažnu atveju gali būti nulemtas subjektyvių priežasčių (ne iki galo suprasti Lietuvos banko klausimai, smulkių detalių apie įstaigą, kurioje asmuo dar nedirba, nežinojimas, stresas autoritetingoje aplinkoje, ir pan.). Tačiau dažniausiai praktikoje kandidatams / vadovams tokiais atvejais nėra suteikiama galimybė pakartotiniam pokalbiui. Pokalbiai</p>	<p>EBA / ESMA gairės Nr. EBA/GL/2021/06, ESMA35-36-2319 dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo VIII antraštinė dalis „Kompetentingų institucijų atliekamas tinkamumo vertinimas“</p> <p>Lietuvos banko valdybos 2013 m. lapkričio 14 d. nutarimas Nr. 03-181 „Dėl Lietuvos banko prižiūrimų finansų rinkos dalyvių vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimo nuostatu patvirtinimo“ 36-38 punktai</p>	<p>Siūlome papildyti LBV nutarimą Nr. 03-181, nustatant, pavyzdžiui:</p> <p>1. Pokalbių su kandidatais metu turi būti daromi garso įrašai, kuriuose būtų fiksuojami užduoti klausimai, kandidato atsakymai ir pagrindinės diskusijų išvados. Įrašai turi būti saugomi ne trumpiau kaip 1 mėnesį nuo LB sprendimo dėl kandidato tinkamumo priėmimo dienos. Kandidatas turi teisę ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo prašymo LB pateikimo dienos gauti šio įrašo kopiją ir nustatytu terminu pateikti LB pastabas dėl pokalbio turinio (pavyzdžiui, jei mano, kad jo atsakymai galėjo būti netiksliai interpretuoti).</p> <p>2. Jei kandidatas, dalyvaudamas pokalbyje su LB, negalėjo tinkamai atsakyti į klausimus dėl objektyvių priežasčių (pvz., techninių trukdžių, nesusikalbėjimo, aiškumo trūkumo klausimuose, streso poveikio), jis turi teisę ne vėliau kaip per 2 darbo dienas pateikti motyvuotą prašymą dėl pakartotinio pokalbio. LB privalo įvertinti prašymo pagrįstumą ir, jei jis tenkinamas, sudaryti sąlygas pakartotiniam pokalbiui ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo dėl pakartotinio pokalbio</p>

	<p>taip pat nėra fiksuojami (pavyzdžiui, įrašomi), kad kilus abejonių / esant skirtingiems vertinimams dėl pokalbio turinio, asmuo turėtų teisę pasitaisyti ar apsiginti.</p>		<p>pateikimo dienos (bet ne vėliau kaip iki vadovo vertinimo termino pabaigos).</p>
REGULIACINĖ NAŠTA			
<p>Finansų rinkos dalyviai vis dažniau identifikuoja reguliacinės aplinkos iššūkius. Dažnu atveju yra identifikuojami patys griežčiausi reikalavimai ar griežtesni reikalavimai nei numato Europos Sąjungos Direktyvos, kitų institucijų, tokių, kaip EBA, gairės. Rinkos dalyviai susiduria su neproporcingais / pertekliniais reikalavimais, taikant teisės aktų nuostatas, taip pat su papildomais reikalavimais nei numatyta teisės aktuose.</p>			
LIETUVOJE – GRIEŽTESNIS REIKALAVIMŲ TAIKYMAS NEI EUROPOS SĄJUNGOJE			
20.	<p>Griežtesnis reikalavimas FRD dėl duomenų teikimo Vadovaujantis galiojančiais LR teisės aktais, elektroninių pinigų įstaigoms (toliau – EPI) taikoma prievolė teikti Bendrojo duomenų teikimo standarto (ang. <i>The Common Reporting Standards</i>) (toliau – CRS) ataskaitas, nors šis reikalavimas Direktyvoje (ES) 2023/2226 dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje (toliau – DAC8) numatytas taikyti tik nuo 2026 metų. Be to, Lietuvos teisės aktai reikalauja teikti ataskaitas apie asmenis / įmones net ir tuo atveju, jei sąskaita nebesinaudojama arba apyvarta / balansas yra labai maži / lygūs nuliui. Tuo tarpu reikalavimas teikti CRS ataskaitas apie sąskaitose esančius elektroninius pinigus, įsigaliosiantis nuo 2026 metų, numato minimalios 10 tūkstančių USD ribos vidurkį per 90 dienų. Šių reikalavimų įgyvendinimas reikalauja papildomų resursų. Šie teisės aktai nenumato išimties elektroninių pinigų įstaigoms ar minimalių ribų.</p>	<p>2016 m. gruodžio 12 d. valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko įsakymas Nr. VA-158 „Dėl valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2015 m. lapkričio 25 d. įsakymo Nr. VA-102 „Dėl informacijos, būtinos tarptautiniams bendradarbiavimo įsipareigojimams dėl automatinų informacijos apie finansines sąskaitas mainų įgyvendinti, pateikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo.</p> <p>Direktyva (ES) 2023/2226 dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje</p>	<p>CRS ataskaitų teikimas EPI turėtų būti taikomas tik perkėlus DAC8 direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę, t.y., nuo 2026 metų.</p>
21.	<p>Griežtesni reikalavimai FRD dėl dokumentų notarizavimo, legalizavimo, apostilizavimo. Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (PPTFPI) 10 straipsnio 2 dalis numato, kad</p>	<p>Lietuvos Respublikos 1997 m. birželio 19 d. pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas Nr. VIII - 275</p>	<p>Siūlome peržiūrėti ir tikslinti Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 10 straipsnio 2 dalies formuluotę šalinant teksto dalį „arba šių dokumentų kopijų su notaro liudijimu, patvirtinančiu dokumento kopijos tikrumą,“</p>

finansų įstaigos, nustatydamos kliento – juridinio asmens tapatybę klientui dalyvaujant fiziškai, reikalauja jo tapatybę patvirtinančių dokumentų arba šių dokumentų kopijų su notaro liudijimu, patvirtinančiu dokumento kopijos tikrumą. To paties straipsnio 5 dalis numato, kad kai klientas yra juridinis asmuo, atstovaujamas fizinio asmens, arba klientui – fiziniam asmeniui atstovauja kitas fizinis asmuo, finansų įstaiga ar kitas įpareigotasis subjektas turi pareikalauti iš jo įgaliojimo ir patikrinti jo galiojimą (tai yra jį išdavusio asmens teisę išduoti tokį įgaliojimą), įgaliojimo galiojimo laiką, kokius veiksmus atlikti nurodyta įgaliojime (įgaliojimas turi atitikti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso reikalavimus. Užsienyje išduotas įgaliojimas turi būti legalizuotas arba patvirtintas dokumentų tvirtinimo pažyma (apostille).

Atsižvelgiant į PPTFPĮ 11 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir 3 dalį, finansų įstaigos, nustatydamos kliento ir naudos gavėjo tapatybę jam fiziškai nedalyvaujant, turi surinkti 10 straipsnyje nurodytus dokumentus. Dėl šių nuostatų taikymo rinkoje yra susiformavusi praktika, kad tiek dokumentų kopijos su notaro liudijimu, tiek užsienyje išduotų įgaliojimų tvirtinimo pažymos (apostille) yra renkamos ir klientui nedalyvaujant fiziškai.

Informuojame, kad reikalavimas tvirtinti įgaliojimus apostille yra perteklinis ir sukuriantis didelę administracinę naštą klientui, siekiančiam pasinaudoti Lietuvoje licencijuotos finansų įstaigos paslaugomis. Asociacijos žiniomis, apostille yra nacionalinio lygmens reikalavimas – Direktyvos (ES) 2015/849 13 straipsnis ir Reglamento (ES) 2024/1624 22 straipsnis akcentuoja bendrus klientų tapatybės tikrinimo principus, taip pat referuoja į informacijos tikrinimą patikimuose ir nepriklausomuose

[Direktyva \(ES\) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(ES\) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB](#)

[Direktyvoje \(ES\) 2024/1640 dėl mechanizmų, kuriuos valstybės narės turi įdiegti finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos tikslais](#)

[Reglamentas \(ES\) 2024/1624 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos](#)

kaip perteklinę ir neatitinkančią dabartinių rinkos realijų. Koreguoti įstatymo 10 straipsnio 5 dalies formuluotę šalinant teksto dalį „Užsienyje išduotas įgaliojimas turi būti legalizuotas arba patvirtintas dokumentų tvirtinimo pažyma (apostille).“

	<p>informacijos šaltiniuose, bet nereikalauja taikyti apostille ar notaro liudijimo – tam gali pakakti centrinių registru, viešųjų duomenų bazių ar kitų patvirtinimo metodų. Finansinių veiksnių darbo grupė (angl. Financial Action Task Force, FATF) rekomenduoja naudoti rizikos pagrindu grįstą požiūrį, kuris leidžia institucijoms pritaikyti dokumentų tikrinimo priemones pagal situaciją, bet neišskiria apostille ar notarizavimo reikalavimo. Valstybės narės pačios sprendžia dėl tinkamų patvirtinimo metodų. Atsižvelgiant į tai, Lietuvoje licencijuotos finansų įstaigos yra įpareigosios iš klientų prašyti didesnės apimties dokumentų, ir todėl dalis klientų pasirenka finansų įstaigas, turinčias licencijas kitose Europos Sąjungos šalyse. Asociacijos nuomone, tai kenkia šalies konkurencingumui.</p>		
22.	<p>Griežtesni reikalavimai FRD dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo.</p> <p>Lietuvos bankas yra nustatęs finansų rinkos dalyviams įpareigojimų, susijusių su tarptautinių sankcijų įgyvendinimu, kuriems trūksta pagrindimo Europos Sąjungos bei Lietuvos Respublikos teisės aktuose.</p> <p>Lietuvos banko patvirtintuose Finansų rinkos dalyviams skirtuose nurodymuose dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo numatyta elektroninių pinigų įstaigų pareiga dokumentuoti tarptautinių sankcijų politiką, sukurti ir palaikyti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo procedūras, ne rečiau kaip kartą per metus atlikti tarptautinių sankcijų rizikos vertinimą, ne rečiau kaip kartą per dvejus metus atlikti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo vidaus kontrolės sistemos vertinimą ir kt.</p> <p>Nors Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų Organizacijos teisės aktai, nustatantys tarptautines sankcijas, suteikia laisvę įpareigotiesiems subjektams patiems nuspręsti dėl</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2023 m. gegužės 30 d. nutarimas Nr. 03-98 „Dėl Finansų rinkos dalyviams skirtų nurodymų dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo patvirtinimo“</p> <p>Lietuvos Respublikos 2004 m. balandžio 22 d. tarptautinių sankcijų įstatymas Nr. IX-2160</p>	<p>Tarptautinių sankcijų įstatymo 6 straipsnio 1, 2 dalyse numatyta, kad Europos Sąjungos teisės aktais, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijomis nustatytos tarptautinės sankcijos įgyvendinamos tiesiogiai ir visa apimtimi. Prireikus Užsienio reikalų ministerija gali pateikti Vyriausybei priimti teisės aktus, reikalingus tarptautinėms sankcijoms įgyvendinti.</p> <p>Tarptautinių sankcijų įstatymas nenustato prievolės ir nesuteikia įgaliojimų Lietuvos bankui nustatyti papildomų įpareigojimų finansų rinkos dalyviams, susijusių su tarptautinių sankcijų įgyvendinimu. Dėl šios priežasties Lietuvos banko valdybos nutarimas galėtų tapti rekomendacinio pobūdžio gairėmis finansų rinkos dalyviams, bet ne privalomu vykdyti teisės aktu.</p>

	<p>vidinių procedūrų, skirtų tarptautinėms sankcijoms įgyvendinti, ir įtvirtina tik tikslo įpareigojimą – įgyvendinti tarptautines sankcijas – Lietuvos banko teisės aktu nustatyta prievolė elektroninių pinigų įstaigoms sukurti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo procedūras ir jas dokumentuoti pagal Lietuvos banko pateiktas taisykles. Dėl šios priežasties susiklosto tokia situacija, kad elektroninių pinigų įstaiga galėtų tarptautines sankcijas įgyvendinti paprastesnėmis priemonėmis, parengusi mažiau ir paprastesnio turinio vidinių dokumentų (tai yra, skirdama mažesnius žmogiškuosius, laiko ir finansinius išteklius), tačiau ji privalo laikytis Lietuvos banko nurodymų, parengti detalia, valdybos ar kito valdymo organo tvirtinamą tarptautinių sankcijų įgyvendinimo politiką ir bent kartą per metus ją peržiūrėti, kasmet atlikti ir dokumentuoti tarptautinių sankcijų rizikos vertinimą, reguliariai atlikti ir dokumentuoti tarptautinių sankcijų įgyvendinimo vidaus kontrolės sistemos vertinimą, dokumentuoti kitų Lietuvos banko nustatytų procedūrinių reikalavimų laikymąsi. Šių reikalavimų nesilaikant, elektroninių pinigų įstaigai gali būti paskirta poveikio priemonė. Paminėtina, kad poveikio priemonė gali būti paskirta elektroninių pinigų įstaigai net tuo atveju, jeigu įstaiga būtų tinkamai įgyvendinusi tarptautines sankcijas (tai yra, veiktų pagal tarptautines sankcijas nustatančių Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų Organizacijos teisės aktų reikalavimus), tačiau nebūtų atlikusi procedūrinių veiksmų taip, kaip to reikalaujama Lietuvos banko patvirtintuose Finansų rinkos dalyviams skirtuose nurodymuose dėl tarptautinių sankcijų įgyvendinimo.</p>		
23.	<p>Pirmas mokėjimas iš sąskaitos ES ar reikalavimais lygiavertėje valstybėje licencijuotos įstaigos.</p>	<p>Lietuvos Respublikos 1997 m. birželio 19 d. pinigų plovimo ir</p>	<p>Atsisakyti PPTFPĮ 14 straipsnio 4-1 dalies 7 punkto jį pakeičiant nauja 4-2 dalimi: „Taikydami sustiprintą kliento tapatybės</p>

PPTFPĮ 14 straipsnio 41 dalies 7 punktą (vykdant sustiprintą kliento tapatybės nustatymą) ir 15 straipsnio 2 dalies 2 punktą (vykdant supaprastintą kliento tapatybės nustatymą) numato, kad finansų įstaigos turi užtikrinti, jog pirmasis kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito, mokėjimo ar elektroninių pinigų įstaigoje turimos to kliento sąskaitos, kai kredito, mokėjimo ar elektroninių pinigų įstaiga yra registruota Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje šio įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingos institucijos prižiūri, kaip ji šių reikalavimų laikosi. Direktyvos (ES) 2015/849 18a straipsnis numato, kad pirmo mokėjimo reikalavimas nėra privalomo taikymo – Lietuvos institucijos pasirinko griežtesnę poziciją ir šį reikalavimą pritaikė. Reglamentas (ES) 2024/1624 34 straipsnio 4 dalies g punktas numato, kad iš esmės pačios finansų įstaigos gali apsipręsti, ar taikyti tokį reikalavimą. Tais atvejais, kai pati finansų įstaiga turi atlikti jurisdikcijos, kurioje asmuo turi sąskaitą, teisinę analizę, tai sukuria finansinę naštą – kainuoja tiek tokią analizę parengti, tiek ją nuolat peržiūrėti. Pastebėtina, kad ir tokio reikalavimo nauda abejotina, nes ji yra tik papildoma priemonė – finansų įstaigos taiko daug kitų riziką ribojančių ir efektyvesnių priemonių kliento tapatybei nustatyti ir patikrinti. Siūlome vadovautis Reglamentas 2024/1624 formuojamai praktikai ir leisti finansų įstaigoms bei kitiems įpareigotiesiems subjektams patiems pasirinkti, ar reikalauti tokio pirmojo mokėjimo. Papildomai pažymime, kad PPTFPĮ pirmojo mokėjimo reikalavimas taip pat įtrauktas ir į supaprastintą kliento tapatybės nustatymą. Atsižvelgiant į tai, kad net ir sustiprinto kliento tapatybės nustatymo atveju tai yra tik vienas iš galimų

[teroristų finansavimo prevencijos įstatymas Nr. VIII - 275](#)) 14 str. 4¹ dalies 7 punktą

[Direktyva \(ES\) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(ES\) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB](#)

[Reglamentas \(ES\) 2024/1624 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos](#)

nustatymą, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos nustatytose didelės rizikos trečiosiose valstybėse gyvenančiais fiziniais asmenimis ar ten įsteigtais juridiniais asmenimis, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai gali reikalauti, kad pirmasis kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito, mokėjimo ar elektroninių pinigų įstaigoje turimos to kliento sąskaitos, kai kredito, mokėjimo ar elektroninių pinigų įstaiga yra registruota Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje šio įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingos institucijos prižiūri, kaip ji šių reikalavimų laikosi.“

Keisti PPTFPĮ 15 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip: „Taikydami supaprastintą kliento tapatybės nustatymą, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nustatytą atvejį, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, nustatydami kliento ir naudos gavėjo tapatybę, gali nukrypti nuo šio įstatymo 9 straipsnio 12, 13, 14 dalyse, 10 straipsnyje, 11 straipsnio 3 dalyje ir 12 straipsnyje nurodytų nuostatų ir privalo gauti šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 punktuose ir 10 straipsnio 2 dalies 1, 2, 3 punktuose nurodytus duomenis.“

	<p>reikalavimų, kyla klausimas dėl tokio reikalavimo proporcingumo vykdant supaprastintą tapatybės nustatymą. Siūlome tokio reikalavimo arba atsisakyti, arba palikti pačios finansų įstaigos apsisprendimo teisei.</p>		
24.	<p>Poveikio priemonių viešinimas nelaukiant apskundimo termino.</p> <p>Turime susiformavusią praktiką, kad Lietuvos bankas (LB) poveikio priemones skelbia nedelsiant po jų įteikimo, nelaukiant skundo pateikimo termino. Jeigu skundas yra pateiktas, informacija apie skundo pateikimą papildomai pažymima prie pritaikytos poveikio priemonės informacijos – LBĮ 43-3 straipsnio 15 d. formuluotė: „<...> informacija apie pritaikytas poveikio priemones <...> skelbiama Lietuvos banko interneto svetainėje nedelsiant po to, kai Lietuvos banko sprendimas <...> išsiunčiamas arba įteikiamas asmeniui, kuriam poveikio priemonė buvo pritaikyta". Toks pats poveikio priemonių skelbimo principas, atsižvelgiant į LB suformuotą praktiką, nustatytas ir PPTFPĮ 41 str. 1d., nors AMLD5 60 str. 1 d. (ir AMLD6 58 str. 2 d.) suteikia teisę valstybėms narėms pasirinkti, ar informaciją skelbti iš karto, ar sulaukti skundo pateikimo termino. Tokia praktika susiformavo 2018 m., kai į nacionalinę teisę buvo perkeliamos Direktyvos 2014/65/ES ir 2013/36/ES bei Reglamentai (ES) Nr. 600/2014, (ES) Nr. 2016/1011 ir (ES) Nr. 2015/2365. Ši formuluotė kyla konkrečiai iš Direktyvos 2014/65/ES (finansinių priemonių rinkų direktyvos 71 straipsnis), kuri taikoma investicinėms įmonėms, rinkos operatoriams ir trečiųjų šalių įmonėms, teikiančioms investicines paslaugas ar vykdančioms investicinę veiklą. Reikalavimas įtrauktas kaip bendra LB praktika, kuri galėtų būti peržiūrima. Tai ypač svarbu atsižvelgiant į tai, kad šiuo</p>	<p>Lietuvos Respublikos 1997 m. birželio 19 d. pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas Nr. VIII - 275</p> <p>Lietuvos Respublikos 2004 m. kovo 30 d. bankų įstatymo Nr. IX-2085 (aktuali redakcija)</p> <p>Direktyva (ES) 2018/843 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos 60 str. 1 d. (AMLD5)</p> <p>Direktyva (ES) 2024/1640 dėl mechanizmų, kuriuos valstybės narės turi įdiegti finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos tikslais, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir iš dalies keičiama bei panaikinama Direktyva (ES) 2015/849 58 str. 2 d.</p>	<p>Siūlome keisti PPTFPĮ 41 str. 1 d.:</p> <p>„1. Kai nėra skundžiama, informacija apie įsiteisėjusį sprendimą dėl taikytų poveikio priemonių, įskaitant informaciją apie padaryto šio įstatymo pažeidimo esmę ir jį padariusio juridinio asmens pavadinimą arba fizinio asmens vardą ir pavardę, skelbiama <...>“</p> <p>2. Jeigu sprendimas taikyti poveikio priemonę (priemones) yra apskundžiamas, priežiūros institucijos interneto svetainėje taip pat pateikiama informacija apie skundus, pateiktus dėl pritaikytų poveikio priemonių, ir jų nagrinėjimo rezultatus“</p> <p>Siūlome keisti LBĮ 43-3 str. 15 d.</p> <p>„15. <...> informacija apie pritaikytas poveikio priemones, įskaitant informaciją apie padaryto teisės akto pažeidimo esmę ir jį padariusio asmens tapatybę (vardas ir pavardė, juridinio asmens pavadinimas ir jo kodas), skelbiama Lietuvos banko interneto svetainėje nedelsiant po to, kai Lietuvos banko sprendimas šio straipsnio 12 dalyje nustatyta tvarka išsiunčiamas arba įteikiamas asmeniui, kuriam poveikio priemonė buvo pritaikyta, išskyrus atvejus, kai kiti teisės aktai, reglamentuojantys poveikio priemonių skyrimo finansų įstaigoms tvarką, nustato kitaip. <...>“</p>

	<p>metu daugiausiai poveikio priemonių ir teisminių ginčų kyla pinigų plovimo prevencijos kontekste, ir priemonių viešinimo nelaukiant skundo pateikimo termino įtaka ne visais atvejais atitinka įmonės padarytą žalą visuomenei ir finansiniam stabilumui.</p>		
PERTEKLINIS / NEPROPORCINGAS REGULIAVIMAS			
25.	<p>Procesinių įstaigos dokumentų perteklinis registravimas ir tvirtinimas. 2009 m. gruodžio 30 d. nutarime Nr. 247 „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas) esminis dėmesys skiriamas dokumentavimui ir formalizavimui. Pačiai įmonei nepaliekama galimybių nusistatyti kokio procesų / kontrolių / rezultatų / rizikų dokumentavimo jiems iš tikrųjų praktikoje reikia ir kurias naudinga turėti, o kurios yra perteklinės. Lygiai taip pat įdiegti reikalavimai turėti informacijos apsikeitimo įstaigoje registrą, kurio diegimas ir administravimas kelia perteklinės naštos. Informacijos teikimas įstaigos organams ar konkrečioms struktūriniais padaliniais paprastai numatomas atskirų atsakingų funkcijų / sričių įstaigoje politikose ar procedūrose, tad reikalavimas perkelti tą pačią informaciją į dar vieną registrą sukelia dubliavimą, nors tokio registro praktinis naudojimas yra ribotas. Tuo pačiu Nutarime siekiama detalizuoti ir kas, ir kokius dokumentus įstaigoje turi patvirtinti. Pabrėžtina, kad įstaigos organų kompetencija nustatyta Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme, taip pat tame pačiame Nutarime, tad atsižvelgiant į tai, įstaigos nustato savo vidaus tvarkoje, kokie dokumentai privalomai turi būti teikiami vienam ar kitam organui patvirtinti, o kurie nereikalauja aukščiausių</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2009 m. gruodžio 30 d. nutarimas Nr. 247 „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“</p>	<p>Siūlome peržiūrėti nutarimo nuostatas ir atitinkamai pakoreguoti reikalavimus, nesukuriant didelės vertės nenešančių papildomų reikalavimų tvirtinti didelę dalį dokumentų įstaigos organams, kas būtų visiškai neefektyvu kaštų ir procesine prasme.</p>

	<p>įstaigos organų patvirtinimo. Tokią praktiką ir siūlome taikyti, nesukuriant didelės vertės nenešančių papildomų reikalavimų tvirtinti didelę dalį dokumentų įstaigos organams, kas būtų visiškai neefektyvu kaštų ir procesine prasme.</p>		
26.	<p>Teisėkūros iniciatyvos ir jų įgyvendinimas</p> <p>Teisės aktai yra peržiūrimi nenuosekliai, neužtikrinamas savalaikis jų atnaujinimas. Pavyzdžiui, ryšium su Reglamento (ES) 2022/2554 dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje (toliau – DORA) įsigaliojimu, keičiasi svarbių veiklos funkcijų perdavimo, informacinių ir ryšių technologijų ir saugumo reikalavimai, tačiau atitinkami Lietuvos banko nutarimai šiose srityse nėra pakeisti. Dėl vėluojančių įstatymų ir Lietuvos banko nutarimų pakeitimų apsunkinamas tinkamas jų įgyvendinimas.</p> <p>Nustatomi pereinamieji laikotarpiai nuo teisės aktų priėmimo iki įsigaliojimo datos dažnu atveju yra nepakankami tinkamai pasiruošti naujų reikalavimų įgyvendinimui. Nors atitinkami projektai skelbiami ir teikiami derinti iš anksto, kol dokumentai nėra formaliai patvirtinti, sudėtinga pradėti faktiškai ruošti pakeitimų įgyvendinimui, nes neaišku, kiek galutinė versija skirsis nuo projekto.</p> <p>Didelis nuolatinių pokyčių kiekis įvairiose srityse, dažnu atveju orientuojamasi į kiekybinius, ne kokybinius reikalavimus. Įstaigoms sudėtinga kokybiškai įgyvendinti visus naujus reikalavimus, kai nuolat turi kažką diegti / keisti. Rezultatas yra mažesnis dėmesys svarbiausioms sritims, prastesnė įgyvendintų procesų kokybė, prioritetu</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2020 m. lapkričio 26 d. nutarimas Nr. 03-174 „Dėl informacinių ir ryšių technologijų ir saugumo rizikos valdymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“</p> <p>Lietuvos banko valdybos 2020 m. lapkričio 10 d. nutarimas Nr. 03-166 „Dėl finansų rinkos dalyvių veiklos funkcijų perdavimo kitiems asmenims taisyklių patvirtinimo“</p> <p>Reglamento (ES) 2022/2554 dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje</p>	<p>Nuo galutinių teisės aktų (jų pakeitimo) patvirtinimo nustatomi pereinamieji terminai turi būti proporcingi naujai nustatomiems reikalavimams ir užtikrinti galimybę finansų rinkos dalyviams pasiruošti jų įgyvendinimui vykdant įprastą veiklą ir esmingai neperskirstant resursų (tiek žmogiškųjų, tiek finansinių).</p> <p>Siekiant proporcingo reguliavimo tikslams pasiekti neturi būti nustatomos pačios griežčiausios ir daugiausiai finansų rinkos dalyvių resursų reikalaujančios priemonės. Nauji reikalavimai turi būti proporcingi siekiamam tikslui, finansų rinkos dalyvių veiklai, dydžiui ir kt.</p>

	tampa „popierinis“ pasirengimas ir reikalavimų įgyvendinimas, o ne realus rizikų valdymas.		
PAPILDOMI REIKALAVIMAI			
27.	<p>Gerosios praktikos pavyzdžių, rekomendacijų, gairių taikymas.</p> <p>Lietuvos banko nurodomi kaip privalomi įgyvendinti reikalavimai dažnai yra paremti ne teisės aktais, o gerosios praktikos pavyzdžiais, priežiūros institucijos lūkesčiais. Paskelbus lūkesčių raštus reikalaujama iš karto imtis priemonių juos įgyvendinti, o teisės aktai šiais klausimais yra keičiami tik vėliau, siekiant <i>post factum</i> sukurti teisinį pagrindą praktikoje jau faktiškai taikomiems reikalavimams.</p>		Priežiūros institucijų reikalavimai teisės aktų įgyvendinimui turi kilti iš teisės aktų. Lūkesčių raštai, rekomendacijos, pozicijos ir pan. turi būti naudojamos kaip gairės dėl teisės aktų tinkamo įgyvendinimo, o ne šaltinis, kuriuo sukuriama nauji ir griežtesni nei teisės aktuose nustatyti reikalavimai.
28.	<p>Proporcingumo principo taikymas.</p> <p>Neretai yra neaišku, kaip užtikrinamas proporcingumo principo įgyvendinimas (atsižvelgimas į įstaigos dydį, veiklos pobūdį, apimtį ir kt. reikšmingas aplinkybes). Nors Lietuvos bankas deklaruoja, kad nusistatydamos kontrolės priemonės, jų įgyvendinimo būdus įstaigos juo turi vadovautis, praktikoje neretu atveju visiems taikomas vienodas standartas. Pavyzdžiui, įgyvendinant trijų linijų modelį praktikoje reikalaujama papildomo vidaus kontrolės elementų vertinimo (angl. <i>quality assurance</i>). Nedidelėse įstaigose šis reikalavimas yra neefektyvus ir jo neįmanoma įgyvendinti tinkama apimtimi, nes funkcijos įstaigoje dažnu atveju persidengia. Tai lemia, kad visas procesas ir jo rezultatas tampa formaliu ir be jokios realios pridėtinės vertės pačiai įstaigai, dirbtinai tik sukuriant pareigą vykdyti papildomus procesus.</p>		Proporcingumo principas turi būti įgyvendinamas sistemingai. Lietuvos bankas, tiek nustatydamas reikalavimus, tiek ir atlikdamas priežiūros veiksmus, taip pat turėtų praktiškai atsižvelgti į finansų rinkos dalyvio dydį, veiklos pobūdį, apimtį, kitas reikšmingas aplinkybes ir netaikyti vienodo standarto / lūkesčių visoms įstaigoms.

29.	<p>Skirtingi reikalavimai skirtingiems FRD.</p> <p>Lietuvos bankas be aiškaus pagrindimo įpareigoja elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigas užtikrinti <i>nuolatinį</i> vidaus audito funkcijos įgyvendinimą, kai tuo tarpu kitiems finansų rinkos dalyviams (pavyzdžiui, valdymo įmonėms, finansų maklerio įmonėms) toks reikalavimas nekeliamas.</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2009 m. gruodžio 30 d. nutarimas Nr. 247 „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“</p>	<p>Nesant aiškaus pagrindo Lietuvos bankas neturėtų nustatyti skirtingų reikalavimų vidaus audito funkcijai atskiriems finansų rinkos dalyviams. Vidaus audito nuolatinį pobūdį, dažnumą ir kt. turėtų lemti įstaigos dydis, veiklos pobūdis, apimtis ir kitos aplinkybės, bet ne įstaigos turimos licencijos rūšis.</p>
30.	<p>Rizikų valdymas sukčiavimo prevencijoje.</p> <p>Lietuvos banko formuojama praktika (Sukčiavimo prevencijos gairės, 2023 m. gegužės 23 d. Lietuvos banko konsultacinis renginys „Sukčiavimo prevencijos gairės. Praktiniai pasirengimo įgyvendinti rekomendacijas aspektai“) sukčiavimo prevencijos srityje yra perteklinė. Vietoj teisės aktuose nustatytų reikalavimų susisteminimo, taikymo praktikos pristatymo, reikalavimo susijusias rizikas integruoti į bendrą rizikų valdymo procesą, kuriama papildoma sistema.</p>	<p>Sukčiavimo prevencijos gairės, patvirtintos Lietuvos banko Finansų rinkos priežiūros komiteto 2024 m. sausio 16 d. sprendimu Nr. V 2024/(1.160.E-9004)-441-16.</p>	<p>Dėmesys turėtų būti skiriamas ne naujų reikalavimų kūrimui, o esamo teisinio reguliavimo efektyviam įgyvendinimui.</p>
31.	<p>Fizinių ir juridinių klientų atribojimas.</p> <p>Nors Lietuvos bankas lūkesčių raštuose ne kartą yra išsakęs nuomonę, jog fiziniams asmenims yra taikomi mažesni sąmoningumo reikalavimai nei juridiniams mokėjimo paslaugų vartotojams, tačiau LR mokėjimų įstatyme nėra išskiriami fiziniai ar juridiniai mokėjimo paslaugų vartotojai. Tai prieštarauja užsienio šalių praktikai, kai tai yra atskirta ir teisės aktai leidžia taikyti skirtingas praktikas, proporcingas rizikos lygiui, optimizuoti kontrolės priemones. Tai leidžia užsienio finansų rinkos dalyviams efektyviau teikti finansines paslaugas, gerinti juridinių asmenų vartotojo patirtį ir tuo pačiu efektyviai diegti saugumo priemones.</p>	<p>Lietuvos Respublikos 1999 m. spalio 28 d mokėjimų įstatymas Nr. VIII-1370 (aktuli redakcija)</p>	<p>Teisės aktuose atskirti fizinių ir juridinių mokėjimo paslaugų vartotojų sąvokas, aiškiai reglamentuoti principus dėl sukčiavimo, saugumo ir kitų kontrolės priemonių, kurios yra privalomos ir kurios turėtų būti taikomos rizika grįstu metodu.</p>

PRIEŽIŪRA

Finansų rinkos dalyviai atkreipia dėmesį į tai, kad susiduria ne tik su pertekliniais teisės aktų reikalavimais, bet ir su Lietuvos banko kaip priežiūros institucijos požiūriu taikant teisės aktų nuostatas. Lankstumo, rizika grįsto požiūrio ir proporcingumo principų taikymo trūkumas, sukelia neapibrėžtumą, silpnina pasitikėjimą jurisdikcija, skatina ieškoti palankesnių jurisdikcijų verslo vystymui ir plėtrai.

32.	<p>Paslaugų perdavimas trečiosioms šalims.</p> <p>Šiuo metu galiojančios taisyklės, kuriomis reglamentuojamas veiklos funkcijų perdavimas trečiosioms šalimis užtikrina itin lėtą ir neproporcingą procesą. Procesas tampa dar labiau komplikuoju DORA kontekste, kai bet koks IRT paslaugų teikėjas, dalyvaujantis mokėjimo paslaugų teikimo grandinėje, gali būti traktuojamas kaip svarbios funkcijos teikėjas (angl. <i>outsourcing</i>). Finansų įstaigoms, siekiant vystyti inovatyvias ir integruotas paslaugas (angl. <i>embedded finance</i>), leidimo iš Lietuvos banko gavimas sukuria perteklinę administracinę naštą ir prailgina laikotarpį iki paslaugų teikimo. Pastebėtina, jog užsienio šalių reguliacinėje praktikoje tų pačių reikalavimų laikymasis užtikrinamas daug greitesniu procesu, nereikia laukti kompetentingos institucijos pritarimo ir dėl šios priežasties Lietuvos finansų rinkos dalyviai tampa mažiau patrauklūs.</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2020 m. lapkričio 10 d. nutarimas Nr. 03-166 „Dėl finansų rinkos dalyvių veiklos funkcijų perdavimo kitiems asmenims taisyklių patvirtinimo“</p> <p>Reglamentas (ES) 2022/2554 dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje</p>	<p>Kitose užsienio šalyse pakanka informuoti kompetentingą instituciją apie sudarytą sutartį ir užpildyti klausimyną. Vertinimas vyksta retrospektyviai. Pavyzdžiai: Lenkija, Vokietija, Liuksemburgas.</p>
33.	<p>Priežiūros įstaigos proporcingumo principo taikymas skiriant poveikio priemones.</p> <p>Rinkos dalyviai tikisi, kad priežiūros institucija tinkamai laikysis ir taikys proporcingumo principą. Proporcengumo principas yra pagrindas, siekiant užtikrinti kad valstybės veiksmai būtų sąžiningi, teisingi ir nepertekliniai.</p> <p>Šiuo metu priežiūros įstaiga turi didelį skaičių bylų teismuose, kur rinkos dalyviai siekia apginti savo teises bei teisėtus interesus, kuomet priežiūros institucija skyrė</p>		

	<p>galimai nepagrįstas ar perteklines poveikio priemonės rinkos dalyviams.</p> <p>Taip pat norėtume pabrėžti, kad tais atvejais, kuomet teismas tokiose bylose sumažina baudas (ar jas panaikina), priežiūros institucija turėtų peržiūrėti savo vidinius procesus, vertinimo kriterijus, išaiškinimus ir kt., kurie turėjo įtakos neteisingo sprendimo dėl poveikio priemonės paskyrimo, priėmimui, siekiant išvengti klaidingų sprendimų ateityje.</p> <p>Rinkos dalyviai susiduria su priežiūros institucijos kuriamų perteklinių poįstatyminių teisės aktų, galimai netinkamo rizika pagrįsto metodo (angl. <i>risk-based approach</i>) aiškinimo ir itin griežtų poveikio priemonių taikymo. Manome, kad įstaiga turėtų pati nustatyti, įvertinti ir suprasti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką, su kuria jie susiduria, ir imtis atitinkamų mažinimo priemonių pagal rizikos lygį. Tačiau priežiūros institucija dažnu atveju nevertina konkrečios ir specifinės rizikos su kuria susiduria konkreti įstaiga, o siekia taikyti standartą, kuris būtų aktualus visoms finansų įstaigoms, neatsižvelgiant į konkrečios įstaigos pobūdį ir specifiką.</p> <p>Visa tai sukelia didelę naštą rinkos dalyviams, taip pat tai sumažino Lietuvos jurisdikcijos patikimumą ir kelia netikrumą rinkos dalyviams.</p>		
34.	<p>Leidimas užmezgti verslo santykius</p> <p>FRD patikrinimų metu susiduria su LB pozicija, kad mokėjimo / elektroninių pinigų įstaigoje direktorius arba valdyba negali dalyvauti sprendimų dėl verslo santykių užmezgimo priėmimo dėl interesų konfliktų, nepriklausomumo trūkumo ir pan.</p>	<p>Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos</p>	<p>Siūlome atsižvelgti į pateiktą pastabą patikrinimų metu.</p>

Tokia pozicija prieštarauja tiek PPTF prevenciją reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis ir gairėms, tiek Lietuvos banko viešai skelbiamai informacijai:

AMLDV, kurią įgyvendina PPTFPI, preambulės (34) nuostatoje pažymima, jog: „tai, kad reikia gauti vyresniosios vadovybės leidimą užmegzti verslo santykius, ne visais atvejais turi reikšti, kad reikia gauti direktorių valdybos leidimą. Turėtų būti leidžiama tokį leidimą gauti iš asmens, turinčio pakankamai žinių apie įstaigai kylančią pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką ir einančio pakankamai aukštas pareigas, kad galėtų priimti sprendimus, įtakojančius įstaigai kylančią riziką“. Taigi, AMLDV yra pateikiama principinė nuostata, leidžianti vykdomiesiems valdymo organams (priklausomai nuo nacionalinės teisės nuostatų – direktorių valdybos ar direktoriai) duoti leidimus dėl verslo (dalykinių) santykių su klientais užmezgimo, pažymint, jog tai nėra būtina visais atvejais ir, kad tai gali atlikti ir kiti asmenys (netgi vertintina, jog direktorių ar valdybos narių pritarimas yra įprastas atvejis, nuo kurio teisės aktai leidžia nukrypti, esant tam sąlygas sudarančioms aplinkybėms);

AMLDV 3 straipsnio 12 punkte vyresnioji vadovybė yra apibrėžiama kaip pareigūnas arba darbuotojas, turintis pakankamai žinių apie įstaigai kylančią pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką ir einantis pakankamai aukštas pareigas, kad priimtų sprendimus, turinčius įtakos jai kylančiai rizikai, ir jis ne visais atvejais turi būti direktorių valdybos narys (ši nuostata yra įgyvendinama PPTFPI 2 straipsnio 23 dalimi). Kaip matyti iš direktyvoje pateikiamo apibrėžimo, AMLDV taip pat neriboja galimybės finansų įstaigoms nustatyti, jog jų vadovai (direktoriai) duotų leidimus užmegzti su klientais dalykinius santykius;

[direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB](#)

[EBA gairės EBA/GL/2022/05 dėl politikos ir procedūrų, susijusių su atitikties valdymu ir KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūno vaidmeniu ir pareigomis pagal Direktyvos \(ES\) 2015/849 8 straipsnį ir VI skyrių.](#)

[Lietuvos Respublikos 1997 m. birželio 19 d. pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymas Nr. VIII - 275](#)

<p>2022 m. birželio 14 d. Europos Bankininkystės Institucijos gairių dėl politikos ir procedūrų, susijusių su atitikties valdymu ir KPP/KTF atitikties užtikrinimo pareigūno vaidmeniu ir pareigomis pagal Direktyvos (ES) 2015/849 8 straipsnį ir VI skyrių (EBA/GL/2022/05) 43 punkte nustatyta, kad „prieš vyresniajai vadovybei priimant galutinį sprendimą dėl naujų didelės rizikos klientų priėmimo arba dalykinių santykių su didelės rizikos klientais tęsimo, vadovaujantis rizika pagrįsta kredito arba finansų įstaigos vidaus KPP / KTF politika, ir ypač tais atvejais, kai Direktyvoje (ES) 2015/849 aiškiai įtvirtinamas privalomas vyresniosios vadovybės pritarimas, reikėtų pasikonsultuoti su KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūnu“. Kaip matyti iš pateiktos nuostatos, kaip ir AMLDV, Europos Bankininkystės Institucijos gairėse yra formuluojama pozicija, leidžianti vyresniajai vadovybei (angliškoje dokumento versijoje ji įvardinama kaip „management“) duoti leidimus dėl dalykinių santykių užmezgimo;</p> <p>2013 m. birželio mėn. išleistų Finansinių veiksmų darbo grupės gairių dėl politiškai paveiktų asmenų 82 punkte nurodoma, jog vyresnioji vadovybė turi ne tik gerai išmanyti įstaigos pinigų plovimą ir teroristų finansavimo prevencijos priemones (t.y. vidaus kontrolės programas) ir gerai suprasti potencialaus ar esamo kliento pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos profilį, bet ir turėtų aktyviai dalyvauti įstaigos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo politikos ir procedūrų tvirtinimo procese. Ši gairių nuostata suponuoja, kad įstaigos organams (įskaitant vadovą), dalyvaujantiems tvirtinant įstaigos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo politikas ir procedūras, nėra draudžiama, ir netgi priešingai rekomenduojama, dalyvauti</p>		
---	--	--

	<p>dalykinių santykių užmezgimo procese suteikiant savo patvirtinimus;</p> <p>Lietuvos banko internetiniame puslapyje pateikiamoje dažniausiai užduodamų klausimų skiltyje į klausimą „Kokio lygio pareigas turi eiti PPTFPI 2 straipsnio 23 dalyje minimas vyresnysis vadovas?“ Lietuvos bankas yra atsakęs, kad „Tiek PPTFPI, tiek Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos kontekste vyresnysis vadovas – tai aukščiausio lygio darbuotojas (angl. <i>senior management</i>), turintis pakankamai galių daryti sprendimus visos įstaigos mastu. Toks vadovas, be kita ko, turi ne tik disponuoti informacija apie įstaigai kylančias grėsmes PP ir (arba) TF srityje, bet ir eiti pakankamai aukštas pareigas, kad galėtų priimti sprendimus, darančius įtaką įstaigai kylančioms rizikoms (pvz., atitinkamų įstaigos vidaus politikų, kontrolės procedūrų tvirtinimas ir t.t.), ir (arba) kitaip darančius įtaką įstaigos procesams PP ir (arba) TF prevencijos srityje. Atsižvelgiant į įstaigos valdymo struktūrą, tai turėtų būti darbuotojas (-ai), atsakingas (-i) už sprendimų priėmimą, rizikų valdymą ar pan.“. Taigi, Lietuvos banko viešai pateikiama pozicija seka pirmiau išdėstytą AMLDV ir Europos Bankininkystės Institucijos gairėse pateikiamų nuostatų aiškinimą. Finansų įstaigos vadovas (direktorius) ar valdyba vienareikšmiškai laikytini aukščiausio lygio darbuotoju ar vadovais, turinčiais pakankamai galių daryti sprendimus visos įstaigos mastu.</p>		
35.	<p>Dėl tarpininkų (agentų) atžvilgiu taikomų kontrolės priemonių</p> <p>FRD patikrinimų metu susiduria su LB pozicija, kad nepriklausomai nuo to, ar mokėjimo / elektroninių pinigų</p>	<p>Lietuvos banko valdybos 2015 m. vasario 12 d. nutarimas Nr. 03-17 „Dėl finansų rinkos dalyviams skirtų nurodymų, kuriais siekiama užkirsti</p>	<p>Siūlome keisti praktiką ir netaikyti reikalavimų, kurie neturi pagrindo, atsižvelgiant į aplinkybes.</p>

įstaiga perduoda ar neperduoda su atitiktimi / PPTFP susijusias funkcijas ar jų dalį, LB vertina, kad įstaigos net ir tuo atveju, kai jokių atitikties / PPTFP funkcijų neperduoda tarpininkui, vis tiek privalo įgyvendinti visas kontrolės priemones, numatytas LBV nutarime Nr. 03-17 „Dėl Finansų rinkos dalyviams skirtų nurodymų, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (arba) teroristų finansavimui, patvirtinimo“: apmokyti tarpininkus PPTFP kontekste, supažindinti su įstaigos PPTFP tvarkomis, atlikti tarpininko PPTFP auditus.

Manome, kad tokia LB pozicija nepagrįsta ir neturi pagrindo tais atvejais, kai visi PPTFP veiksmai ir mokėjimo paslaugų teikimas yra atliekami mokėjimo / elektroninių pinigų įstaigos darbuotojų, neleidžiant šių veiksmų bei funkcijų atlikti tarpininkams.

Lietuvos bankas vadovaujasi formaliu teisės aktuose numatytų reikalavimų taikymu, tačiau neatsižvelgia į teisės aktuose numatytų reikalavimų dėl tarpininkų kontrolės tikslą, esmę ir įstaigos veiklos faktinę situaciją, t.y., kad tarpininkai neatlieka veiksmų, nevykdo funkcijų ir nepriima sprendimų nei PPTFP srityje, nei mokėjimo paslaugų teikimo srityje, todėl jie nesukelia ir rizikų, kurios būtų valdomos per teisės aktuose numatytas kontrolės priemones (tarpininkų auditavimą, mokymus ir pan.). Toks tarpininkavimo modelis, kai jokios atitikties / PPTFP funkcijos tarpininkams neperduodamos ir juos vykdo pati įstaiga, pasiekia visus tikslus, kurių siekiama teisės aktuose numatytomis tarpininkų kontrolės priemonėmis, t.y. įstaigos pasirinkimas neleisti tarpininkams vykdyti jokių riziką keliančių funkcijų ir priimti sprendimų, ypač mokėjimo paslaugų teikimo ir PPTFP funkcijų vykdymo atžvilgiu (nors tarpininkai pagal teisinį reguliavimą visa tai

[kelia pinigų plovimui ir \(arba\) teroristų finansavimui, patvirtinimo“](#)

<p>turi teisę daryti), yra viena saugiausių, griežčiausių tarpininkų kontrolės priemonių. Atitinkamai, tokiu veiklos per tarpininkus būdu tarpininkų kontrolės tikslai yra pasiekiami iš esmės 100%, nes tarpininkai jokių funkcijų nevykdo, o rašytinės ar nerašytinės būtent konkrečios tarpininkų kontrolės priemonės nėra reikalingos, t.y., kai tarpininkas nevykdo funkcijos, kurią įstaiga turi kontroliuoti, tiesiog nėra kontrolės objekto ir, atitinkamai, nėra poreikio bei tikslo tokią kontrolę vykdyti. Detalios rašytinės kontrolės priemonės turi tikslą ir prasmę tik tada, jei tarpininkams yra leidžiama vykdyti PPTFP ar mokėjimo paslaugų teikimo funkcijas.</p>		
---	--	--